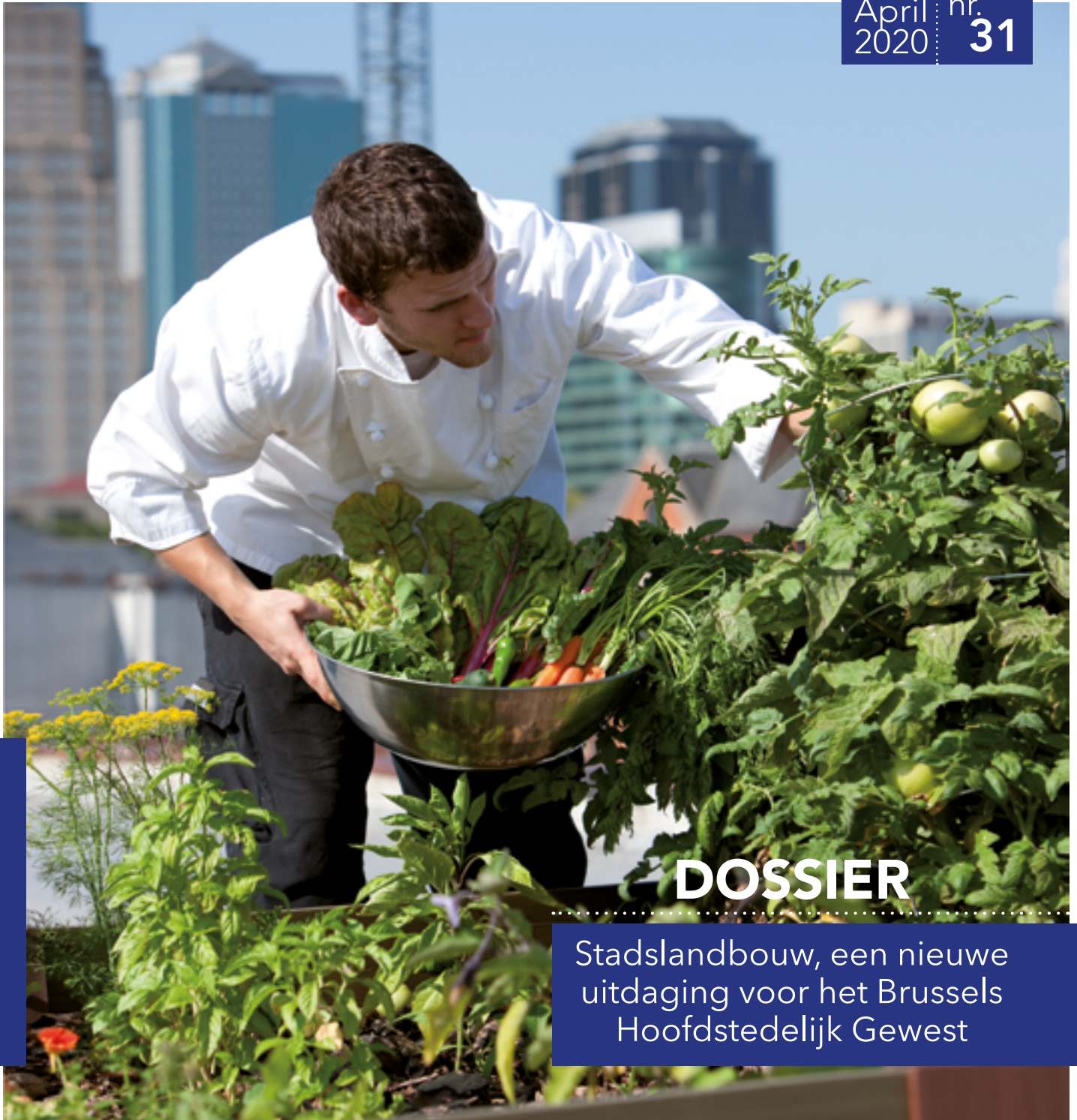

Het **TIJDSCHRIFT** van de **RAAD**

Periodieke publicatie van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

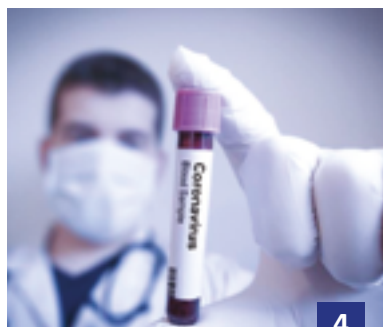
April nr.
2020 31

DOSSIER

Stadslandbouw, een nieuwe
uitdaging voor het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

APRIL 2020

4

5

23

24

3. III WOORD VOORAF

4. III IN DE KIJKER

- COVID-19

5 - 13. III DOSSIER

- Stadslandbouw, een nieuwe uitdaging voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

14. III FOCUS

- 14. III • Strategie Go4 Brussels 2030: prioriteiten en grote beleidswerven
- 17. III • Initiatiefadvies betreffende de administratieve vereenvoudiging voor milieuvergunningen
- 20. III • Gemeenschappelijke verklaring: "Voor betere regelgeving"

23. III ADVIEZEN VAN DE RAAD

- Adviezen uitgebracht tussen 21 november 2019 en 16 januari 2020

24. III DEBATTEN: INTERVIEWS

- 24. III • « Wetenschappelijke en technische richtingen, een mannenzaak? », met Morgane Van Laethem en Cédric Verstraete
- 27. III • « Denkproces over de aanwending van digitale technologie en programmering op het vlak van onderwijs », met Julie Henry
- 30. III • « Welke oplossing(en) voor het parkeerprobleem te Brussel? », met Dimitri Heirbaut

33. III NIEUWS IN HET KORT

- Opruistelling van de heer Philippe Vandenabeele, Ondervoorzitter van de Raad

34. III PUBLICATIES

- Mini-Bru 2020
- Stand van zaken van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vrienden met groene vingers...

Sinds jaar en dag, en volgens de Verenigde Naties¹ nu zelfs wereldwijd door meer dan 800 miljoen mensen, wordt er aan stadslandbouw gedaan. In het Brussels Gewest zijn aanverwante initiatieven sterk toegenomen. In het licht van de gezondheidsschandalen van de afgelopen jaren is de kwestie van duurzaam, verantwoord en lokaal voedsel een écht gespreksonderwerp geworden, zozeer zelfs dat ze een plaats in de gewestelijke beleidsvoering heeft veroverd.

Jan De Brabanter
Voorzitter

Om een duurzaam voedselsysteem in de hoofdstad te bevorderen, had de vorige Brusselse Regering in haar gewestelijke beleidsverklaring effectief de ontwikkeling van een echte strategie op dit gebied vooropgesteld. Dit kreeg een concrete vorm doorheen de Good Food-strategie - *Beter produceren, goed eten* - die zich richt op stedelijke voeding in al haar (economische, sociale en ecologische) dimensies en waarvan de eerste resultaten werden geëvalueerd.

Onderzoekers zijn het erover eens dat stadslandbouw verschillende functies heeft en soms onvermoede voordelen biedt, zoals bijdragen aan de lokale economie en scheppen van werkgelegenheid, bestrijden van klimaatverandering of creëren van sociale banden.

Er is echter nog werk aan de winkel! Meer bepaald op het gebied van de gewestelijke teksten die deze activiteiten regelen, gezien deze werden aangenomen op het ogenblik dat de heropleving van stadslandbouw nog niet had plaatsgevonden en ze de ontwikkeling in de praktijk dus nog steeds beperken.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een uitgesproken « groene » regio, die behouden moet blijven om een zekere levenskwaliteit en welzijn te bieden aan zijn inwoners, maar ook aan zijn pendelaars, toeristen uit de hele wereld en dagjesmensen. Gelukkig is er geen tekort aan initiatieven op het gebied van stadslandbouw en komen er zelfs nog altijd bij.

Lees meer hierover in dit voorjaarsdossier, dat is gewijd aan de stadslandbouw in Brussel en aan de uitdagingen die deze voor ons Gewest inhoudt.

Laten we na een lange periode van opsluiting en onzekerheid hopen dat we snel kunnen terugkeren naar onze gewoontes en, waarom niet, de tijd nemen om de voordelen en geneugten van stadslandbouw te ontdekken.

De lente is terug, het is nu of nooit!

Iedereen veel leesplezier.

¹ VN-organisatie voor voeding en landbouw (FAO)

COVID-19

Bron: 1819

Omwille van de huidige situatie en de maatregelen om de verspreiding van het **COVID-19** virus tegen te gaan, heeft de **Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** beslist om zijn **Colloquium over de circulaire economie**, evenals de **Debatten van de Raad uit te stellen**.

Wij zullen u zo snel mogelijk de nieuwe programmatie van deze evenementen bezorgen.

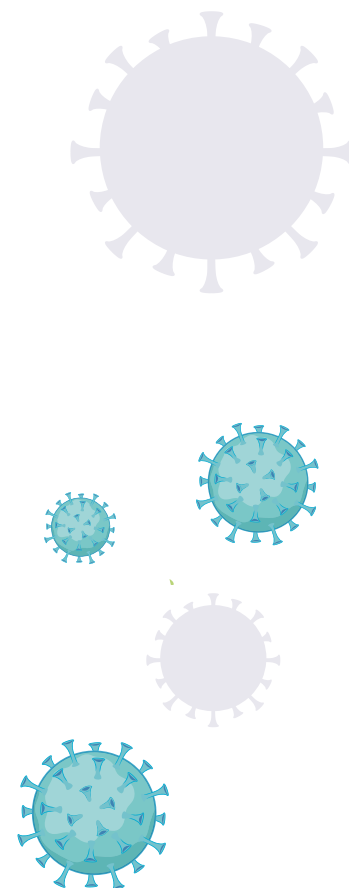
Personen die zich op de lijst van de Raad hebben ingeschreven, zullen te gepasten tijde een elektronische uitnodiging ontvangen. Indien u op de hoogte wenst te worden gehouden van de actualiteiten van de Raad en voor onze evenementen wenst te worden uitgenodigd, dan volstaat het om hiertoe een aanvraag te richten via schaouch@ces.brussels of cwaeyenbergh@ces.brussels.

→ Voor meer info over het COVID-19 virus verwijzen wij u naar de webpage www.info-coronavirus.be.

→ Voor meer informatie over de maatregelen van de overheid en de steun voor de ondernemingen verwijzen wij u naar de webpage www.1819.brussels.

Wij betreuren vanzelfsprekend deze annulaties omwille van dwingende redenen en danken u voor uw begrip.

De Raad

Stadslandbouw, een nieuwe uitdaging voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Stadslandbouw bestaat al eeuwenlang en is vandaag een bloeiende sector. Deze vorm van landbouw wordt wereldwijd door 800 miljoen mensen beoefend¹ en biedt voor alle stadsactoren interessante voordelen. In het licht van de vele gezondheidsschandalen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan, is de kwestie van de voedselbevoorrading van de steden zelfs een maatschappelijke uitdaging, waarbij consumenten toegang tot lokaal en meer verantwoord voedsel moeten krijgen. Wat is stadslandbouw? Welke projecten op dit gebied bestaan er in Brussel? Wat zijn de verschillende functies en voordelen, maar ook belemmeringen voor de uitvoering ervan?

© Gettyimages

1 Wat is stadslandbouw?

Stadslandbouw is een complex begrip om te definiëren vanwege de diversiteit van zijn vormen en voorstellingen.

Volgens het « Centre de recherches en agriculture urbaine » van de Universiteit van Luik is het de praktijk van landbouw in stedelijke en randstedelijke gebieden. Deze bestaat in vele vormen: deeltuinen, moestuinen op daken, indoor stadsboerderijen, verticale landbouw en vele andere. Het gaat hierbij om stedelijke tuinbouw, veeteelt, aquacultuur, agrobosbouw en bijenteelt.

Het is echter belangrijk om een onderscheid te maken tussen de opkomst van de stadslandbouw in de **ontwikkelde**

landen - waar deze de mogelijkheid biedt om leefruimten te vergroenen, organische afvalstoffen te recyclen of een sociaal netwerk te creëren - en deze in de **ontwikkelingslanden**, waar de productie een grote uitdaging is voor het overleven van de bevolking. De VN en de FAO (*Food and Agriculture Organization*) bevelen stadslandbouw immers aan om tegemoet te komen aan de voedselbehoeften van verstedelijkte gebieden, en meer bepaald in arme steden en landen.

2 De functies van stadslandbouw

Stadslandbouw biedt de consumenten onder meer toegang tot verse producten, bevordert de sociale interacties, verbetert de gezondheid en het welzijn en ontwikkelt

op grotere schaal de economie (zie schema op pagina 6).

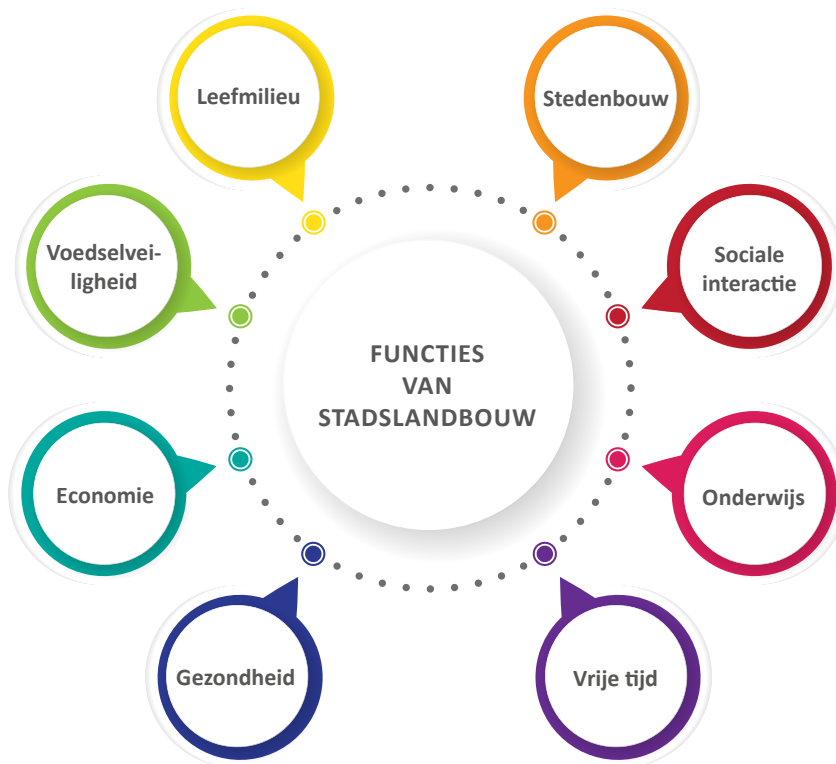
De voedingsfunctie

Volgens een studie die in 2017 in het tijdschrift *Earth's Future* onder de titel *A Global Geospatial Ecosystem Services Estimate of Urban Agriculture*² werd gepubliceerd, zou de jaarlijkse voedselproductie van stadslandbouw tussen de 100 en 180 miljoen ton voedsel kunnen vertegenwoordigen.

Vandaag draagt de stedelijke landbouwproductie al bij aan de voeding van bijna 800 miljoen mensen wereldwijd en is ze goed voor 15% van de wereldwijde voedselproductie. Ze biedt toegang tot gezond voedsel met weinig transport en draagt daardoor ook bij aan een betere voedselveiligheid.

¹ Volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO).

² Voor meer informatie : <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/2017EF000536>.

Bron: De verschillende functies van stadslandbouw, volgens Duchemin, 2008

In de landen van het Zuiden wordt stadslandbouw meer als een bestaansmiddel beschouwd, terwijl in de landen van het Noorden deze de consumptie van lokale producten via korte ketens mogelijk maakt.

Volgens de FAO³: « kunnen groentetuinen tot 15 keer productiever zijn dan boerderijen op het platteland. Een oppervlakte van 1 m² kan 20 kg voedsel per jaar opleveren ».

Economische functie

Stadslandbouw draagt bij aan de lokale economie, gezien deze een korte keten- en circulaire economie is.

Stadsinrichting

Stadslandbouw creëert landschappen en tuinen die bijdragen aan de verbetering van de leefomgeving. Dankzij deze nieuwe stadsinrichtingen kunnen stadsbewoners

van een zeker contact met de natuur genieten.

Milieufunctie

Stedelijke voedselproductie helpt klimaatveranderingen tegen te gaan. Ze vermindert namelijk de uitstoot van broeikasgassen in verband met het vervoer van levensmiddelen en het gebruik van verschillende soorten verpakkingen. Tevens biedt ze een habitat voor fauna en flora, recycleert ze organische afvalstoffen en houdt ze regenwater vast.

In New York City heeft de dakboerderij *Brooklyn Navy Yard* bijvoorbeeld 600 miljoen dollar van de Afdeling Milieubescherming van de stad gekregen voor haar diensten op het gebied van het vasthouden van regenwater. De 6.000 m² grote boerderij helpt immers bijna 4 miljoen liter water te onderscheppen, waardoor rioleringen worden ontlast en bodemerosie wordt verminderd.

Sociale, educatieve en gezondheidsfuncties

Door middel van collectieve tuinen of activiteiten op stadsboerderijen bevordert stadslandbouw het creëren van sociale banden tussen bewoners van eenzelfde wijk of tussen producenten en consumenten. Het zijn ook plaatsen voor milieu- en voedsel educatie. Ten slotte kunnen tuinieren en toegang tot verse producten een bron van goede gezondheid zijn.

Er zij op gewezen dat het belang van de sociale en educatieve functies varieert naargelang van de geografische gebieden waar deze landbouw wordt bedreven. In de landen van het Zuiden beginnen sommige steden immers pas nu rekening te houden met de educatieve functie van stadslandbouw.

3 Stadslandbouw in Brussel

In haar gewestelijke beleidsverklaring (2014 - 2019) wil de Brusselse Regering stadslandbouw, stedelijke moestuinen, deeltuinen en pedagogische boerderijen bevorderen, in het bijzonder in wijken met een gebrek aan groene ruimten.

In dit kader is een nauwe samenwerking tot stand gebracht tussen Leefmilieu Brussel, de Landbouwcel van Brussel Economie en Werkgelegenheid - GOB en een honderdtal actoren die de Brusselse en Belgische voedingswaardeketen vertegenwoordigen. Het resultaat? De ontwikkeling van een echte strategie ter zake, getiteld **Good Food-strategie « Naar**

³ <http://www.fao.org/urban-agriculture>.

een duurzaam voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ».

3.1 De Good Food-strategie 2025

De **Good Food-strategie** werd op 17 december 2015 door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aangenomen en heeft tot doel voeding centraal in de stedelijke dynamiek te plaatsen, door dit vanuit alle dimensies te benaderen: economisch, sociaal en ecologisch.

We nodigen u uit om deze Strategie in het interview met **Joëlle Van Bambeke** verder te ontdekken.

Interview met
Joëlle Van Bambeke

Joëlle Van Bambeke is Afdelingshoofd en Coördinatrice van de Good Food-strategie bij Leefmilieu Brussel (LB).

●●● **DE RAAD:** Wanneer werd de Good Food-strategie gelanceerd en wat waren de doelstellingen voor 2020 ervan?

●●● **Joëlle Van Bambeke:** De Good Food-strategie « *Naar een duurzaam voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* » werd in december 2015 door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aangenomen na een proces van

Bron: Leefmilieu Brussel

participatie en co-constructie met een honderdtal actoren die representatief zijn voor de Brusselse en Belgische voedselwaardeketen.

De Strategie past in de noodzakelijke transformatie van het Brusselse voedselsysteem: produceren in of nabij Brussel en gezond eten met respect voor het leefmilieu.

De sturing van de Strategie, die in januari 2016 van start ging, was in handen van Leefmilieu Brussel en de Landbouwcel binnen Brussel Economie en Werkgelegenheid - GOB.

Brussel Economie en Werkgelegenheid draagt bij aan de uitvoering van de Good Food-strategie in zaken die verband houden met de bevoegdheden van de professionele landbouw.

Leefmilieu Brussel is van zijn kant verantwoordelijk voor de algemene coördinatie van de Good Food-strategie en de uitvoering van de meeste acties, met inbegrip van de communicatieaspecten en de ontwikkeling van activiteiten in verband met de voedselproductie in de gewestelijke groene ruimten (coördinatie, strategie en prospectie van terreinen, ontwikkeling en

opvolging van inrichtingsprojecten, beheer van moestuinen buiten de tussenkomsten van tuiniers, enz.). Leefmilieu Brussel coördineert ook het project *Boeren Brussel Paysants*⁴, een modelproject van de transitie naar een duurzame stadslandbouw in Brussel, dat hoofdzakelijk door het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) wordt gefinancierd.

De **prioriteiten** van de Strategie zijn om **beter te produceren** (meer en betere kwaliteit), en om te zorgen voor een **geherlokiseerd en duurzamer aanbod**, met name dankzij de lokale productie. Het komt er voor het Gewest ook op aan om de burgers, van jongs af aan, de mogelijkheid te bieden om **goed te eten**, d.w.z. gezond en evenwichtig. Daarom dient men de vraag te ondersteunen, zodat dit nieuwe aanbod gegadigden zou vinden en voor iedereen toegankelijk zou zijn.

De Strategie stelt ook acties in **ter bestrijding van voedselverspilling** en heeft tot doel een nieuwe voedingscultuur en een goed bestuur tot stand te brengen. Het gaat erom Brussel geleidelijk aan op zijn niveau voor te bereiden op de onvermijdelijke veranderingen die zich in de samenleving aankondigen.

⁴ De missie van dit project bestaat erin de lokale voedselproductie en -verwerking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van ecologische productiemethoden te vergemakkelijken en te verhogen. Meer informatie: <https://www.boerenbrusselspaysants.be/?lang=nl>.

Hoofddoelen van de Good Food-strategie

- ✓ Ontwikkeling van lokale voedselproductie (in Brussel en de stadsrand) om tegen 2035 een autonomie van 30% van de groente- en fruitproductie te bereiken;
- ✓ Beperking van de voedselverspilling met 30% tegen 2020;
- ✓ Bewustmaking en implicatie van burgers vanaf zeer jonge leeftijd;
- ✓ Rekening houden met de sociale en multiculturele aspecten bij de ontwikkeling van de acties.

●●● DE RAAD: Welke balans maakt u op van deze 1ste editie?

●●● Joëlle Van Bambeke: In deze fase is de uitvoering van de Strategie nog niet voltooid. Sommige doelstellingen (zoals deze met betrekking tot de productie) zijn immers op 2035 gericht.

In het algemeen heeft de Good Food-strategie het mogelijk gemaakt om de

transitie van ons voedselsysteem in gang te zetten, met concrete criteria zodat professionals konden evolueren en hun kennis verder konden ontwikkelen.

Door middel van opleidingen, begeleidingen en financiële steun heeft het Brussels Gewest ook de lokale actoren ondersteund bij hun inspanningen om voedsel te promoten, dat de mens en de omgeving respecteert.

Vier jaar na de lancering ervan heeft de Good Food-strategie al **resultaten** opgeleverd **op milieu-, sociaal en economisch gebied**⁵ (zie onderstaand schema).

Naast deze effecten heeft de toepassing van de Good Food-strategie ook bijgedragen aan de vorming en voorlichting van burgers en professionals, actoren die een essentiële rol spelen in de transitie van ons voedselsysteem.

●●● DE RAAD: Wat zijn de nieuwe doelstellingen/uitdagingen voor 2035?

●●● Joëlle Van Bambeke: In de gewestelijke

beleidsverklaring van de nieuwe Regering, die sinds juli 2019 is ingesteld, is het idee opgenomen om de Good Food-strategie uit te breiden, met name wat betreft het aspect van de **stedelijke productie**, zowel professioneel als burgerlijk.

Het jaar 2020 is het jaar van de eindevaluatie van de Strategie. 2021 zal aan de co-constructie van de voortzetting van de Strategie worden gewijd en zal het mogelijk maken om de nieuwe uitdagingen en doelstellingen te definiëren, met name door te zorgen voor de operationalisering van de prioriteiten die in de algemene beleidsverklaring van de Brusselse Regering zijn opgenomen.

In deze fase zijn dit **onze prioriteiten**:

■ De aspecten « aanbod » en « productie » van de Strategie ontwikkelen, omdat de projecten die ermee samenhangen goede hefboomen zijn die leiden tot veranderingen in de andere pijlers. Bovendien vallen deze pijlers onder het controlebereik van de overheid.

ECOLOGISCH

Afname van de vleesconsumptie door de Brusselse gezinnen: **-9%** per persoon

IN DE KANTINES MET HET GOOD FOOD-LABEL

-8,4%
Minder
verspilling

-10,2%
Minder
vleesverbruik

+4,8%
Meer aanbod
van bioproducten

MAATSCHAPPELIJK

10/11 sociale kruidenierszaken in Brussel bieden verse groenten en fruit aan **4/11** ervan pakken regelmatig uit met een aanbod van bioproducten

600 ton ingezamelde en herverdeelde onverkochte voedingsmiddelen/jaar – of eten voor **1.000 mensen gedurende 1 jaar**

ECONOMISCH

Meer dan **100** nieuwe jobs

In 3 jaar tijd is het aantal projecten rond **stadslandbouw** verdubbeld van **16 tot 32** projecten.

Bron: Leefmilieu Brussel

⁵ De tussentijdse balans van de eerste resultaten van de Good Food-strategie is beschikbaar op het Good Food-portaal.

■ Nadenken over een voedselbeleid dat zou zijn aangepast aan **de eigenheden van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** (een verstedelijkt maar niet erg dichtbevolkt gebied in vergelijking met andere steden) en aan het **profiel van de bevolking** (kosmopolitisch en waar 1 op de 3 huishoudens onder de armoedegrens dreigt te vallen).

■ Nadenken over de Good Food-strategie **in relatie tot Klimaatgovernance**, het overheidsbeleid sturen zodat het een antwoord biedt op de uitdagingen van de strijd tegen de klimaatverandering en bijdraagt aan de opbouw van een veerkrachtige stad.

■ De **multifunctionele aspecten** van stadslandbouw en duurzame landbouw ondersteunen en deze uitdagingen in andere sectorale beleidsvoeringen verspreiden (ruimtelijke ordening, huisvesting, economie, enz.).

●●● DE RAAD: Waarom is het zo belangrijk om de duurzame lokale productie in Brussel te vergroten?

●●● Joëlle Van Bambeke: Het vergroten van het aandeel van lokaal geproduceerd voedsel is één van de belangrijkste uitdagingen voor de veerkracht van ons voedselsysteem.

Op basis van korte ketens, herlokalisatie van de productie en milieuvriendelijke methoden draagt stadslandbouw bij aan de vermindering van de globale ecologische voetafdruk van de stedelijke manier van leven.

Stadslandbouw helpt de biodiversiteit in de stad te behouden en te integreren en maakt het ook mogelijk om bijproducten van de stedelijke stofwisseling te valoriseren en zo bij te dragen aan de ontwikkeling van de circulaire economie.

Tot slot bevordert stadslandbouw de waterinfiltratie, helpt hij hitte-eilanden

te bestrijden, houdt hij de open ruimtes in de stad in stand en vrijwaart hij de landschappen.

De sociale en pedagogische rol ervan wordt erkend, evenals de invloed ervan op het welzijn. Door de handen in de grond te steken ontstaan er nieuwe herkenningpunten bij kinderen. Stadslandbouw is een vector aan het worden voor de bewustwording om duurzame voedingsgewoonten aan te nemen.

“ **Stadslandbouw draagt bij aan de vermindering van de globale ecologische voetafdruk van de stedelijke manier van leven** ”

Duurzame voedselproductie wordt een stadsontwikkelingsproject op zich en de

Good Food, dat is ...

Bron: Leefmilieu Brussel

- **Thuisproductie;**
- **Productie in scholen.**

Op het vlak van **stadsplanning** stimuleert en ondersteunt het Brussels Gewest in de eerste plaats de ontwikkeling van projecten die naast de voedingsrol ook een ecologische en sociale rol vervullen.

Ziehier enkele van de vorderingen:

- We hebben een betere kennis van de situatie en de uitdagingen. Er zijn immers studies uitgevoerd om de stedenbouwkundige en juridische hinderpalen voor de ontwikkeling van stadslandbouw in kaart te brengen. De besluiten ervan zijn in wetgevingsvoorstellen en aanbevelingen voor transversale beleidsvoeringen opgenomen;
- We hebben geleidelijk aan verschillende installatiehulpmiddelen ten behoeve van producenten opgezet (bijv.: het ter beschikking stellen van een agrarisch testgebied om de activiteiten uit te testen). Andere instrumenten worden momenteel ontwikkeld. Deze zullen met name potentiële producenten helpen toegang te verkrijgen tot gronden (bijv.: het grondobservatoriumproject) of om hen financiële steun te verlenen bij hun installatie (ontwerpordonnantie inzake steunmaatregelen voor de landbouw);
- Er is een groeiende belangstelling voor de stadsproductie en haar vele ecosystemische diensten;
- Vele succesvolle startprojecten hebben het levenslicht gezien.

●●● **DE RAAD:** Er was ook een aanzienlijke toename van professionele stadslandbouwprojecten in het Brussels Gewest. Kunt u ons hier meer over vertellen?

●●● **Joëlle Van Bambeke:** In drie jaar

tijd is het aantal stadslandbouwprojecten verdubbeld van 16 tot 32 projecten. Dit is met name te danken aan de projectaanvragen van Brussel Economie en Werkgelegenheid en Leefmilieu Brussel ter ondersteuning van de professionele of gemengde landbouw (sociaal-professionele inschakeling, opleiding, enz.).

Het project **BoerenBruxselPays**, dat sinds begin 2016 door Leefmilieu Brussel wordt gecoördineerd, heeft ook de ontwikkeling van stadslandbouw in Brussel mogelijk gemaakt. Momenteel is dit **het enige Brusselse beroepsopleidingsaanbod** dat voor iedereen openstaat, met een ruimte voor producenten om hun activiteiten uit te testen.

“In drie jaar tijd is het aantal stadslandbouwprojecten verdubbeld van 16 tot 32 projecten”

3.2 Enkele Brusselse projecten in de kijker

La Ferme du Chant des Cailles is een duurzaam voedselproject en een ecologisch en participatief stadslandbouwproject, dat in 2012 het levenslicht zag in het hart van de tuinvijken van Le Logis-Floréal in Watermaal-Bosvoorde. Deze boerderij wordt gezamenlijk gerund door buurtbewoners en

professionele landbouwers, die meer dan 200 hectaren grond bewerken. Ze voorziet Brussel van fruit, groenten, aromatische kruiden, kaas, yoghurt, appelsap, wol, vlees en snijbloemen.

De missie van **Champignon de Bruxelles!** bestaat erin om exotische paddenstoelen te kweken met uitstekende nutritionele en geneeskrachtige eigenschappen, zoals de *Shiitake*, de *Maitake* of de *Nameko*.

Bron: Le Champignon de Bruxelles

Dit project heeft tot doel bierbostel⁶ van de Brusselse brouwerijen te herwaarderen, door dit te gebruiken om in Brussel paddenstoelen te kweken en om de bodem en het land van de Brusselse teeltgebieden te regenereren. Deze unieke Brusselse methode maakt het mogelijk om onbenutte organische stoffen te gebruiken. Sinds november 2016 is de 1.000 m² grote paddenstoelenkwekerij actief in de mythische Kelders van Kuregem.

Little Food is de eerste stadsboerderij in Europa waar krekels worden gekweekt. Haar missie is het integreren van krekels in de dagelijkse voeding, als alternatief voor

Bron: La Ferme du Chant des Cailles

⁶ Volgens Larousse is bierbostel het vaste residu van de gerst die gebruikt werd om bier te maken en die, vers of gedehydrateerd, als veevoer kan worden gebruikt.

Bron: Little Food

vlees, door het creëren van een duurzame productieketen. Gespecialiseerd in de productie, bereiding en promotie van krekels als voedsel, heeft Little Food, dat in 2013 van start is gegaan, zijn ongebruikelijke boerderij geopend binnen Greenbizz, een incubator voor duurzame starters gevestigd in Laken.

Sinds 2015 promoot **De Zadenkiosk** de stadsteelt door middel van advies, pedagogische bezoeken aan moestuinen en activiteiten in scholen. De Zadenkiosk is een mobiele moestuin op een elektrische bakfiets. Eenmaal uitgeklast biedt de kiosk zes zitplaatsen aan voorbijgangers en zijn er modules omheen geïnstalleerd. De animator geeft er micro-opleidingen inzake teelt op kleine ruimtes.

Bron: De Zadenkiosk

BEES coop (Brusselse, Ecologische, Economische en Sociale Coöperatie) is de eerste coöperatieve en participatieve supermarkt in Brussel zonder winsttoegmerk. De producten die er worden verkocht zijn van hoge kwaliteit, met respect voor de producenten en het leefmilieu en tegen betaalbare prijzen. De supermarkt heeft een oppervlakte van 600 m² en heeft in 2017 de deuren geopend.

Bron: BEES coop

Er bestaan uiteraard nog vele andere initiatieven op het gebied van stadslandbouw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gebouwd in het hart van Brussel, is de stadsboerderij Abbatoir BIGH (*Building Integrated GreenHouses*) echter één van de wereldleiders op het gebied van *urban farming* waarbij aquaponics⁷ wordt beoefend. Wij nodigen u uit om deze boerderij te ontdekken.

Interview met Steven Beckers

De *Stadsboerderij Abbatoir* is gelegen op het dak van de Foodmet en is de grootste aquaponische boerderij van Europa.

Deze omvat zowel een 2.000 m² grote hoogtechnologische serre als een 2.000 m² grote buitenmoestuin. Ze gebruikt de energie die door het gebouw wordt geproduceerd, recycleert het regenwater van de site en maakt gebruik van hernieuwbare zonne-energie. Daarnaast heeft ze een ultramodern aquaponisch systeem ontwikkeld waarbij vis, fruit, groenten en kruiden in een gesloten nul-afvalcircuit worden gekweekt. We hebben een interview gehouden met **Steven Beckers**, de oprichter van de boerderij.

●●● DE RAAD: Kunt u zich in het kort voorstellen?

●●● **Steven Beckers:** Ik heb meer dan 30 jaar als architect in Zwitserland, Engeland en België gewerkt. Ik stond met name in voor de renovatie van het Berlaymontgebouw, het hoofdkwartier van de Europese Commissie in Brussel. In het begin van de jaren 2000 werd ik me bewust van het « *Cradle-to-Cradle* »-paradigma⁸, dat aan de oorsprong ligt van de circulaire economie die ik in 2007 in België op het gebied van bouw, vastgoedontwikkeling en architectuur in het algemeen bij Realty heb geïntroduceerd. In 2011 heb ik, na 10 jaar als vennoot in een groot architectenbureau, een adviesbureau opgericht met als doel het concept van de circulaire economie in

⁷ Landbouwpraktijk waarbij planten- en visteelt met elkaar worden gecombineerd.

⁸ Een voedingsmarkt op de historische site van het Slachthuis van Anderlecht. Meer informatie : <https://www.abattoir.be/nl/foodmet-een-markthal-vol-smaak>.

⁹ Letterlijk betekende deze term « van wieg tot wieg ». Hij verwijst naar een ecodesign-voorschrift dat op de beginselen van « 0 vervuiling » en « 100% hergebruikt » is gebaseerd.

België en internationaal te ontwikkelen door de stad **duurzaam productief** te maken. Ik wilde in de praktijk brengen wat ik bepleitte en van daaruit is in 2015 het BIGH-project (*Building Integrated GreenHouses*) ontstaan.

●●● DE RAAD: Hoe heeft u de Stadsboerderij Abattoir verder ontwikkeld?

●●● **Steven Beckers:** Aanvankelijk was het mijn idee om de actoren samen te brengen, die in staat zijn om dit project in België te verwezenlijken. Dus ging ik kijken wat er in Zwitserland, Duitsland en de Verenigde Staten werd gedaan. Ik besepte toen al snel dat het nodig was dat iemand alles van A tot Z, van het ontwerp tot de verkoop van de producten, zou opvolgen om dit tot een goed einde te brengen.

Bron: BIGH

Dus besloot ik om in 2015 de Ferme Abattoir op te richten, geïnspireerd op een bijna soortgelijk project van ECF, een stadsboerderij in Berlijn.

Bovendien is de **Ferme Abattoir** een **wereldprimeur**. Ze combineert immers verschillende innovatieve concepten zoals het kweken van kruiden en groenten op daken in het midden van de stad en de aquaponics-teelt. Tevens heeft ze een circulair energiesysteem dat gebruik maakt van de constante productie van warmte uit de 1.000 m² koude ruimtes op de benedenverdieping in de Foodmet.

“ De Ferme Abattoir is een wereldprimeur ”

●●● DE RAAD: Was het moeilijk om dit project op te zetten?

●●● **Steven Beckers:** Het gebouw, dat een jaar eerder was gebouwd, was gelukkig in de eerste plaats ontworpen om een bepaalde hoeveelheid daggewicht te kunnen dragen. De grootste werken bestonden dan ook uit het omvormen van deze bestaande oppervlakte om de serre, de kweekruimtes en vooral de viskweekruimte te kunnen aanleggen. Deze laatste omvat vijvers met een waterdiepte van 1m20, wat voor een dak een aanzienlijk gewicht om dragen is.

●●● DE RAAD: Hoe werkt de Ferme Abattoir?

●●● **Steven Beckers:** Ze bestaat uit **twee gesloten circuits die door een biofilter met elkaar zijn verbonden**: één voor de vissen en een andere voor de planten. Het principe van aquaponics is eenvoudig. Hierbij wordt de kweek van vissen in een gesloten systeem geïntegreerd, met recyclerend water, dat op een natuurlijke wijze twee keer per uur door een biofilter wordt gereinigd. Het water dat rijk is aan natuurlijke meststoffen (geproduceerd door visuitwerpselen) en dat uit de biofilter komt, wordt vervolgens voor hydrocultuur en voor buitentuinen gebruikt.

Het voordeel van dit systeem is dat het **minstens 50 keer minder water dan een gebruikelijk viskweekstelsel** verbruikt. Bovendien wordt het verbruikte water niet weggegooid, maar gebruikt om de planten te voeden. We hebben dus helemaal geen afval in het milieu.

Momenteel produceren we **tussen de 20 en 30 ton** gestreepte zeebaars per jaar. We hebben voor deze vis gekozen, omdat hij aan verschillende criteria voldeed: de marktvaart, de waterkwaliteit en het

Bron: BIGH

vermogen van deze vissen om zowel in zoet water als in hun natuurlijke omgeving te groeien, net zoals de regenboogforel, onze volgende uitdaging.

Daarnaast produceren we jaarlijks ongeveer **12 tot 15 ton** kerstomaten, chilipepers en andere producten. Wij produceren zeven soorten aromatische kruiden: basilicum, Thaise basilicum, basilicumpestou, platte peterselie, krulpeterselie, koriander en tijm.

Deze producten worden voornamelijk verkocht bij Carrefour, in de rekken met lokale producten en in de visafdelingen. We werken ook samen met andere distributeurs, zoals biowinkels in Brussel of Sodexo, naar aanleiding van een groeiende vraag in instellingen om lokale en kwaliteitsvolle biologische of aquaponische producten te kunnen consumeren. Vandaag willen we onze producten ook aan de Brusselse grootkeukens leveren.

Tot slot werkt het bedrijf met 5 tot 6 voltijdse equivalenten voor het serre- en viskweekgedeelte. We kunnen rekenen op specialisten op het gebied van tuinbouw, groententeelt en viskweek.

Aquaponics

Aquaponics is een woord uit het Engels dat wordt gevormd door het samenvoegen van de woorden « aquacultuur » en « hydroponie ». Het is een praktijk die bestaat uit het kweken van gewassen in symbiose met viskweek.

¹⁰ Landbouwpraktijk van het kweken van planten op een neutraal en inert substraat dat regelmatig wordt geïrrigeerd.

“ Dit systeem verbruikt minstens 50 keer minder water dan een gebruikelijk viskweekstelsel ”

●●● DE RAAD: Welke hindernissen heeft u moeten overwinnen?

●●● Steven Beckers: Met dit project willen we aantonen dat het mogelijk is om gezonde gewassen te verbouwen en om lokaal in de stad te produceren. Het was niet vanzelfsprekend om over de ruimte op de Foodmet te onderhandelen, omdat de vennootschap Abattoir zich duidelijk zorgen maakte over de mogelijke risico's die aan het opzetten van dit eerste project waren verbonden. De onderhandelingen hebben dus enkele maanden geduurd.

We hebben geen problemen ondervonden op het gebied van vergunningen en werden door het Brussels Gewest en de gemeente Anderlecht zelfs sterk aangemoedigd.

●●● DE RAAD: Wat zijn uw projecten voor de toekomst?

●●● Steven Beckers: Ten oosten van Brussel hebben we een soortgelijk project lopen, dat groter zal zijn. We hebben ook

een ander in Rijsel en twee andere in Parijs. Tot slot hebben we een project in de buurt van Milaan, dat op dit moment in afwachting is van vergunningen.

4 Besluit

Stadslandbouw is ontegenzeggelijk een troef voor een stad en haar inwoners. Ze vermindert de luchtvervuiling, helpt meer sociale banden te creëren, geeft de burgers gemakkelijker toegang tot kwaliteitsvoedsel en is gunstig voor het leefmilieu.

Op economisch vlak heeft een studie van de Facultés Saint-Louis¹¹ in 2014 het werkgelegenheidspotentieel van een duurzaam voedselsysteem in Brussel geëvalueerd. De studie toonde aan dat de sector met het grootste potentieel voor het scheppen van werkgelegenheid in het Brussels Gewest de stadslandbouwproductie is, met meer dan 1.400 te creëren arbeidsplaatsen. Deze nieuwe banen kunnen worden gecreëerd als er een proactief beleid wordt gevoerd en als er arbeidsintensieve tuinbouwtechnieken worden toegepast die het leefmilieu respecteren.

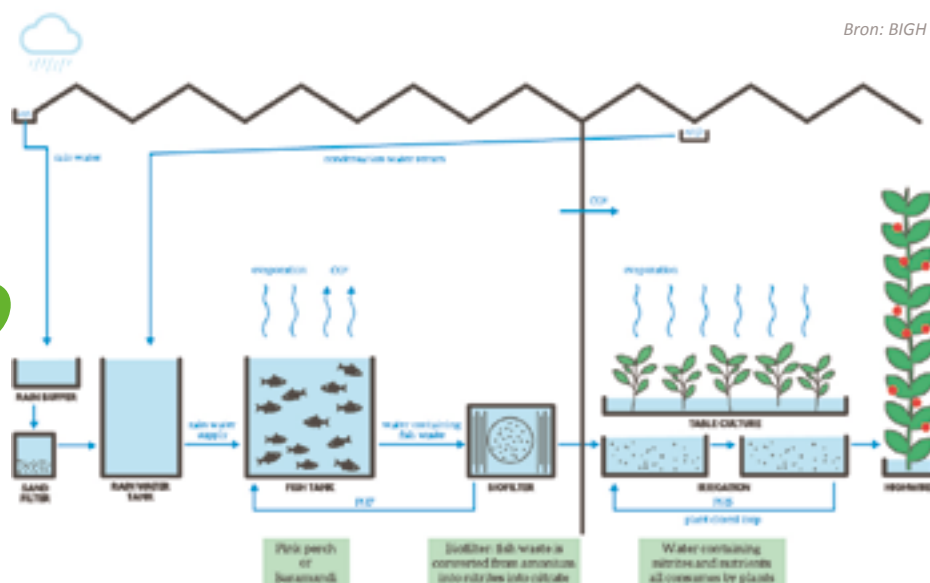
Als het beleid de stadslandbouwproductie blijft aanmoedigen, zou de huidige werkgelegenheid binnen 10 tot 15

jaar kunnen verdubbelen. Dit is een grote uitdaging, waarmee het Brussels Hoofdstedelijk Gewest rekening houdt. Daarom heeft het besloten om een deel van zijn landbouwbudget aan professionele stadslandbouw te besteden.

Bovendien worden projectontwikkelaars in stadslandbouw vandaag nog steeds geconfronteerd met bepaalde stedenbouwkundige en juridische obstakels, die de installatie van voedselproductie in de stad beperken. Zoals in de *Gids met de belangrijkste stedelijke en territoriale regelgeving die van toepassing is op stadslandbouwprojecten*¹² wordt uitgelegd, werden de belangrijkste teksten met betrekking tot stadsontwikkeling aangenomen toen de heropleving van de stadslandbouw in Brussel nog niet had plaatsgevonden. Er zijn dus veel regels die deze praktijk reguleren of beperken. In dit verband zou het raadzaam zijn om nieuwe regelgevingen op dit gebied in te voeren. Deze werkzaamheden zijn al aan de gang, want sinds februari 2019 heeft het Brussels Gewest de Besturen die verantwoordelijk zijn voor regelgeving en planning de opdracht gegeven om het GBP¹³, het voorkeepsrecht, de pachtovereenkomst en de stedenbouwkundige lasten te laten evolueren. III

Bron: BIGH

“ We produceren jaarlijks ongeveer 30 ton vis en 12 tot 15 ton kerstomaten, chilipepers en andere producten ”

¹¹ Getiteld « Système d'alimentation durable - Potentiel d'emplois en Région de Bruxelles-Capitale » en uitgevoerd door het « Centre d'études régionales bruxelloises » van de Facultés Universitaires Saint-Louis samen met Greenloop n.v. (onderaannemers) en in partnerschap met het Brussels Observatorium voor Werkgelegenheid. Meer informatie: https://document.leefmilieu.brussels/opac_css/elecf/etude_alimentationDurable_emploiRBC_CERB_Greenloop_juin2012.PDF?langtype=2060.

¹² Deze gids werd door Brussel Economie en Werkgelegenheid opgesteld en verduidelijkt de belangrijkste stappen en regelgevingen waarmee rekening moet worden gehouden om landbouw op het grondgebied van het Brussels Gewest harmonieus te integreren. Meer informatie: https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/be_guideagri_nl_def.pdf.

¹³ Het Gewestelijk Bestemmingsplan van Brussel.

Strategie Go4 Brussels 2030: prioriteiten en grote beleidswerpen

Op 16 januari jongstleden zijn de Brusselse Regering en sociale partners bij greenbizz.brussels bijeengekomen om de Strategie Go4 Brussels 2030 te ondertekenen en de lancering ervan te officialiseren. Deze Strategie is een globaal beleidsakkoord, dat voortvloeit uit de Strategie Go4 Brussels 2025 en dat tegen 2030 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest concreet moet worden uitgevoerd.

1 Wat is nieuw?

Net zoals bij het begin van de vorige legislatuur hebben de Brusselse Regering en sociale partners elkaar op 16 januari jongstleden ontmoet tijdens een Sociale top¹, die was gewijd aan de ondertekening van het 5de tripartiete sociaaleconomische akkoord sinds 2002²: de Strategie Go4 Brussels 2030 (hierna « S2030 » genoemd).

Gedreven door de noodzaak om een ambitieus beleid te voeren ter bestrijding van de klimaatverandering en de nog steeds te hoge werkloosheidsgraad in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - ondanks een verbetering in de afgelopen jaren³ - hebben de overheid en de vertegenwoordigers van de vakbonds- en werkgeversorganisaties een overeenstemming bereikt over een reeks maatregelen die de komende 10 jaar ten uitvoer moeten worden gelegd.

2 De doelstellingen en beleidswerpen

Om dit te bereiken hebben de overheid en de sociale partners niet minder dan **17 doelstellingen** vastgesteld, verdeeld over **2 grote Pijlers**, met in totaal **meer dan 100 beleidswerpen**. De eerste Pijler, die het model van de Strategie Go4 Brussels 2025 kopieert, heeft betrekking op de gewestelijke bevoegdheden, terwijl de tweede Pijler de gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden combineert. Het is dan ook vanzelfsprekend dat bij het opstellen van de S2030 onderhandelingen met de Federatie Wallonië-Brussel en de Vlaamse Gemeenschap werden opgestart, om de samenwerkingen tot stand te brengen die nodig zijn voor het welslagen van een hele reeks beleidslijnen met een communautaire inslag op het grondgebied van het Brussels Gewest.

3 De drijvende krachten mobiliseren

Naast de wens om de Gemeenschappen actief hierbij te betrekken, bevat de S2030 **twee vernieuwingen** waarmee de Strategie 2025 zich van de eerdere sociaaleconomische akkoorden onderscheidde: de **gedeelde prioriteiten** en de specifieke rol die aan de Economische en Sociale Raad bij de **sectorale onderhandelingen** wordt toegekend.

3.1 De gedeelde prioriteiten

De gedeelde prioriteiten werden tijdens de vorige legislatuur sterk op de proef gesteld. Na de vele concrete resultaten, bevestigen de ondertekenaars van de S2030 echter hun gezamenlijke wens om deze methode te bestendigen door ze wettelijk te verankeren in de organieke ordonnantie van de Economische en Sociale Raad. Daarnaast hebben de

¹ De Sociale top verenigt de leden van het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC), het Brusselse overlegorgaan dat bestaat uit de Regeringsleden en vertegenwoordigers van de Brusselse representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties.

² Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid (2002), Contract voor Economie en Tewerkstelling (2005), Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei (in 2011 omgedoopt tot Brusselse New Deal) en Strategie 2025 (in 2015 omgedoopt tot Go4 Brussels 2025).

³ In januari 2020 is de werkloosheidsgraad in Brussel voor de 63de opeenvolgende maand gedaald, waardoor het totale aantal werkzoekenden op 88.485 komt, hetzij een percentage van 15,7%. Ten opzichte van januari 2014 is het aantal werkzoekenden met 23.550 gedaald, hetzij 21% in 6 jaar tijd. De jeugdwerkloosheid is voor de 80ste opeenvolgende maand gedaald tot 24,5% eind januari 2020, hetzij een daling van 42% in 7 jaar tijd (Bron: www.actiris.be).

PIJLER 1

(Gewestelijk)

Doelstelling 1.1 : De voorwaarden creëren voor de economische transitie om bij te dragen tot de gewestelijke klimaatdoelstellingen

Doelstelling 1.2 De zko's en kmo's ondersteunen, met inbegrip van de industrie, de ambachten, de buurtwinkels en het sociaal en democratisch ondernemerschap

Doelstelling 1.3 : Een onderzoeks- en innovatiebeleid op gang brengen dat bevorderlijk is voor de economische, sociale, solidaire en klimaattransitie

Doelstelling 1.4 : De economie ondersteunen in de sectoren die kwaliteitsvolle banen kunnen opleveren voor de Brusselaars

Doelstelling 1.5 : Bevordering van de exportpromotie en van de aantrekkingskracht voor buitenlandse investeringen naar het Brussels Gewest

Doelstelling 1.6 : Prioritaire ontwikkeling van de strategische gebieden ter ondersteuning van het economisch beleid van de Brusselse Regering

Doelstelling 1.7 : De fiscale hervorming verder uitdiepen

Doelstelling 1.8 : De digitale transitie van de Brusselse economie waarmaken

Doelstelling 1.9 : Een efficiënte mobiliteit met respect voor de gezondheid en de levenskwaliteit

Doelstelling 2.1 : De Jongeregarantie verder uitvoeren

Doelstelling 2.2 : Iedereen de toegang tot stabiel en duurzaam werk waarborgen

Doelstelling 2.3 : De gekruiste beleidsinitiatieven werk-opleiding versterken

Doelstelling 2.4 : Brussels programma voor onderwijs en kinderopvang verderzetten

Doelstelling 2.5 : Een sterk gewestelijk openbaar ambt: het actieplan « Brusselaars in het openbaar ambt » verder uitdiepen

Doelstelling 2.6 : Actief samenwerken met de andere Gewesten en Gemeenschappen

Doelstelling 2.7 : Sociale ongelijkheid aanpakken en de toegang tot de gezondheidszorg waarborgen

Doelstelling 2.8 : Bijdragen aan het Europees beleid inzake economie, werk en insluiting

ondertekenaars **7 doelstellingen** van de S2030 vastgesteld, die als gedeelde prioriteiten zullen worden aangepakt (zie schema op pagina 16).

Naast deze 7 doelstellingen moeten er **5 specifieke beleidswerven** met betrekking tot twee andere doelstellingen worden toegevoegd:

- Gewestelijk Plan voor Innovatie 2021-2025 (doelstelling 2.3);
- Bedrijfsvervoersplannen (doelstelling 1.9);
- Bedrijfsleveringsplannen (doelstelling 1.9);
- Gedeeld gebruik van parkeerplaatsen (doelstelling 1.9);
- Coördinatie van de beleidswerven (doelstelling 1.9).

De **gedeelde prioriteiten**, een originele en unieke overlegmethode in België, stellen de sociale partners in staat om in een zeer vroeg stadium bij het beleidsontwikkelingsproces, alsook bij de verschillende fases van de uitvoering, opvolging en evaluatie ervan te worden betrokken.

PIJLER 2

(Gewestelijk -

Gemeenschappelijk)

3.2 Sectorale onderhandelingen en Kaderakkoorden

De **tweede vernieuwing** heeft betrekking op de opdracht die de Economische en Sociale Raad werd toegewezen om via zijn Dienst Sectorale Facilitatie te **onderhandelen over Kaderakkoorden** met verschillende economische sectoren die in Brussel werkzaam zijn, om zo voor een betere coördinatie van het werkgelegenheids- en opleidingsbeleid te zorgen.

Deze Kaderakkoorden versterken de samenwerking tussen de sectoren en de bevoegde openbare operatoren op het gebied van opleiding, tewerkstelling en erkenning van competenties, zodat het aanbod van de operatoren aan de

Structuur van de la Strategie Go4 Brussels 2030: Pijlers en Doelstellingen

⁴ Strategie Go4 Brussels 2030, bladzijde 10: <https://ces.irisnet.be/nl/strategie-2025-go4brussels2025/strategie-go4brussels-2030-ondertekend>.

Doelstellingen die voor de S2030 als gedeelde prioriteiten zullen worden aangepakt

vereisten van de arbeidsmarkt zou zijn aangepast. Deze akkoorden kunnen een voorwaarde zijn voor de ontwikkeling van « Opleidings- en Tewerkstellingspolen » (hierna « OTP's » genoemd), « publiek-private » samenwerkingen die tot doel hebben om de hulpbronnen en middelen van elke actor op één plaats (of in éénzelfde netwerk) te bundelen, om zo het opleidingsaanbod en de beroepsinschakeling in de betrokken sector te versterken. Er zijn ook heel wat voorbeelden van concrete resultaten. In 2018 en 2019 werden er verschillende Kaderakkoorden ondertekend, met name in de sectoren van de Metaalverwerkende en Technologische Industrie, de Elektrotechniek, de Horeca, het Bouwwezen en Vervoer en Logistiek. In 2019 werd ook een OTP voor de

industriële en technologische beroepen (« technicity.brussels ») opgericht, terwijl er voor 2020 andere Kaderakkoorden en OTP's zijn gepland.

4 Uitvoering, opvolging en balans

De uitvoering en opvolging van de werkzaamheden van de S2030 zullen voor elke doelstelling worden verricht binnen een **stuurcomité** dat uit de belangrijkste betrokken Ministers, Besturen en overheidsdiensten en sociale partners zal bestaan. De evaluatie van de S2030 zal, net zoals voor de New Deal of de Strategie 2025, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (IBSA) worden toevertrouwd. De methode heeft haar waarde bewezen. De ondertekenaars van de S2030 zullen

bij elke **opening van het parlementaire jaar** bijeenkomen om de balans op te maken van de vooruitgang die in het afgelopen jaar werd geboekt en om samen de prioritaire beleidswerpen voor het komende jaar vast te stellen.

In de tussentijd kunnen al heel wat dossiers in gang worden gezet. De sociale partners verbinden zich ertoe om samen met de Regering de doelstellingen van de S2030 op een actieve en constructieve manier te behalen. Nadat ze tijdens de vorige legislatuur op deze manier hebben gewerkt, zullen ze de nieuwe werkzaamheden in dezelfde geest aanpakken. III

Een initiatiefadvies betreffende de administratieve vereenvoudiging voor milieuvergunningen

Regelmatig bevatten de adviezen van de Raad een vraag naar meer administratieve vereenvoudiging (op voorwaarde dat deze van deregulering kan worden onderscheiden). De leden van de Raad hebben daarom besloten om op 16 januari van dit jaar een initiatiefadvies over het onderwerp « administratieve vereenvoudiging voor milieuvergunningen » uit te brengen. In deze « Focus » vindt u de belangrijkste beschouwingen van het initiatiefadvies hieromtrent terug. Op basis van verschillende vaststellingen heeft de Raad zich willen aansluiten op een constructief denkproces, door voorstellen te formuleren die door alle sociale partners worden gedragen.

1 Algemene beschouwingen

Hoewel hij erkent dat er momenteel inspanningen worden geleverd om enkel de informatie op te vragen die strikt noodzakelijk is voor een juiste analyse van de dossiers en voor het opstellen van de vergunningen, is de Raad begonnen met een pleidooi voor de toepassing van het « Once Only »-beginsel. Volgens dit beginsel zouden burgers en rechtspersonen de Besturen niet langer de gegevens moeten verstrekken, die al beschikbaar zijn in een authentieke bron¹. Ter herinnering, dit beginsel is al op het federaal niveau verankerd en er wordt momenteel op het niveau van het Brussels Gewest in een ordonnantie gegoten.

Vervolgens heeft de Raad voorgesteld om de lijst van ingedeelde industriële inrichtingen (inrichtingen waarvan de activiteit een mogelijke negatieve

impact op het leefmilieu of de omgeving inhoudt) grondig te herzien, om zo een bijgewerkte indeling te verkrijgen die beter strookt met de realiteit op het terrein. Hij heeft voorgesteld om deze lijst op te stellen op basis van de hinder die de beoogde activiteiten veroorzaken (en niet op basis van zuiver technische aspecten, zoals nu het geval is), om zo meer geschikte exploitatievoorwaarden te bepalen die beter zijn afgestemd op de wens om mogelijke hinder te beperken/te verminderen. Hij heeft benadrukt dat het noodzakelijk is om minstens de kleine activiteiten met weinig (of geen) hinder voor het leefmilieu te bepalen en om de milieuvergunningen die deze actoren moeten verkrijgen, minder zwaar te maken (door deze bijvoorbeeld aan de naleving van gestandaardiseerde exploitatievoorwaarden te onderwerpen).

Tevens heeft de Raad verzocht om na te denken over de duidelijkheid van

de afgeleverde vergunningen en meer in het bijzonder over de opgelegde verplichtingen (periodieke controles, emissiegrenswaarden, enz.). Zo heeft hij voorgesteld om tabellen met een samenvatting van deze verplichtingen als bijlage bij de vergunningen te publiceren. Daarnaast heeft hij benadrukt dat de communicatie met de doelgroep van de vergunningen, d.w.z. de gebruikers van de uitrustingen, moet worden verbeterd. Het zou inderdaad opportuun zijn om de communicatie aan deze gebruikers aan te passen, gezien zij niet stelselmatig degenen zijn die de uitrustingen installeren en dus minder goed in staat zijn om alle technische details te bevatten.

De Raad was ook van mening dat de milieuvergunningen meer rekening zouden kunnen houden met aspecten die verband houden met klimaatuitdagingen, transitie naar een meer circulaire economie of energiebeheer.

¹ Een authentieke bron is een gegevensbank die in handen is van en beheerd wordt door een organisme dat daartoe door een rechtshandeling is aangewezen (Rijksregister, Kruispuntbank van Ondernemingen, enz.). Een authentieke bron is dus rechtsgeldig in een welbepaald bevoegdheidsgebied.

2 Het specifieke geval van de gemengde vergunningen

De Raad heeft een hoofdstuk van zijn advies gewijd aan de procedures voor het aanvragen van gemengde vergunningen, gezien deze werden bestempeld als één van de grootste moeilijkheden die de economische actoren ondervinden.

Krachtens de ordonnantie betreffende de milieuvergunningen van 5 juni 1997 is een « gemengde » vergunning geldig voor elk project waarvoor op het ogenblik van de indiening ervan tegelijkertijd een milieuvergunning betreffende een inrichting van klasse 1.A of 1.B en een stedenbouwkundige vergunning nodig is.

Voorbeelden van 1.A-inrichtingen: stortplaatsen voor gevaarlijke afvalstoffen, containerpark voor afvalstoffen (met uitzondering van afgezonderde containers), afvalverwerkingsinrichtingen met een vermogen van meer dan 1.000 m³, afvalwaterzuiveringsstations met een capaciteit van meer dan 30.000 inwonersequivalent, enz.

Voorbeelden van 1.B-inrichtingen: slachthuizen, composteercentra met een capaciteit van meer dan 1.000 ton/jaar, ziekenhuizen, klinieken en andere inrichtingen waar zieken ondergebracht en verzorgd worden, automobielfabrieken en -assemblagebedrijven, enz. De analyse van het aspect « leefmilieu » gebeurt door Leefmilieu Brussel, terwijl het aspect « stedenbouw » door Brussel Stedenbouw en Erfgoed of door de gemeente wordt beheerd.

In dit hoofdstuk heeft de Raad voorgesteld om instrumenten in te voeren om de aangenomen bepalingen begrijpelijker te maken (bijv. vademecum). Ook heeft hij erop aangedrongen dat het onlangs opgerichte « enig loket » een plaats zou zijn waar elke vergunningsaanvrager

enerzijds een echte aanvraag voor een unieke vergunning in het geval van een gemengd project zou kunnen indienen en anderzijds informatie en ondersteuning zou kunnen verkrijgen (met een bijzondere nadruk op de ondersteuning die moet worden geboden aan aanvragers die niet over voldoende middelen beschikken om een beroep te doen op een particuliere actor).

Bovendien legt de recente wijziging van het BWRO² strikte termijnen op voor het onderzoek van de stedenbouwkundige aanvragen, wat een stilzwijgende weigering inhoudt wanneer de wettelijke onderzoekstermijnen worden overschreden. In dit verband heeft de Raad benadrukt dat de vergunningsaanvragen van sommige personen niet omwille van gebrek aan middelen van de Besturen - om de dossiers binnen de voorgeschreven termijnen te onderzoeken - zouden kunnen worden geweigerd.

Volgens de feedback vanop het terrein zijn de verlengingen van de termijnen om een gemengde vergunning te verkrijgen enerzijds te wijten aan de herziening van de projecten ingevolge de verzoeken van de Overlegcommissie, en

anderzijds aan de beroepen die ondanks de gunstige adviezen van diezelfde Overlegcommissie worden ingesteld. Om deze moeilijkheden te verhelpen, heeft de Raad twee denkpistes voorgesteld, meer bepaald: de aanvraagprocedure voor gemengde vergunningen in twee fasen organiseren, om zo de tijd van het publieke debat te scheiden van de analyse van de reglementaire conformiteit, en het systeem van de « projectvergaderingen » ontwikkelen (ontmoetingen tussen een afleverende overheid en een projectontwikkelaar om bepaalde elementen van de vergunningsaanvraag vóór de beslissing te onderzoeken).

De « DBDMH-adviesfase » is vaak een andere verklaring voor de vertragingen in de vergunningsprocedures. Een duurzame oplossing vereist dat de DBDMH voldoende middelen wordt toegekend zodat hij alle opdrachten zou kunnen uitvoeren die hem zijn toevertrouwd. De Raad heeft twee voorstellen geformuleerd, die volgens hem de situatie vlug kunnen verbeteren:

- Ten eerste zou het opportuun zijn om de Besturen beter op elkaar af te stemmen, zodat de adviesaanvragen die bij de DBDMH worden geformuleerd

² Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening.

© Gettyimages

identiek zouden zijn en terzelfder tijd zouden worden ingediend.

- Ten tweede zou de berekening van de termijn voor het onderzoek van een aanvraag voor een gemengde vergunning kunnen gebeuren op basis van de ontvangstbevestiging van het advies van de DBDMH die is verstuurd door het tweede Bestuur dat dit advies moet ontvangen.

3 Bijzondere beschouwingen

In het kader van zijn bijzondere beschouwingen heeft de Raad de aandacht op de volgende vier elementen gevestigd:

- De rechtsonzekerheid die de houders van milieuvergunningen ondervinden wanneer zij de exploitatievoorwaarden van hun vergunning zien die omwille van de vaststelling van een nieuw « NATURA 2000 »-gebied³ (of als gevolg van de wijziging van de perimeter van een bestaand gebied) werden gewijzigd;

- De moeilijkheden die actoren ondervinden die vergunningen willen verkrijgen om activiteiten uit te voeren waarbij innovatieve technologieën worden gebruikt, om nauwgezet te anticiperen op de effecten, emissies of overlast van hun activiteiten;

- De noodzaak om een duidelijk wettelijk kader vast te stellen voor de gevallen waarvoor, bij het onderzoek van een milieuvergunningaanvraag, een gemeente vaststelt dat een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is (of vice versa);

- De middelen die de gemeenten moeten worden toegekend zodat zij de nieuwe opdrachten die hen op het gebied van onderzoek van milieu- en stedenbouwkundige vergunningen werden toevertrouwd, op een serene wijze zouden kunnen vervullen.

4 Besluiten

In het algemeen was de Raad van oordeel dat door meer administratieve

vereenvoudiging ten behoeve van de vergunningsaanvragers de betrokken Besturen zouden kunnen beschikken over aanvragen die vollediger, beter voorbereid en derhalve gemakkelijker te onderzoeken zijn. Hierdoor zou tijd kunnen worden vrijgemaakt om de publieke actoren enerzijds in staat te stellen om meer aandacht aan controles/sancties te besteden en om anderzijds een ondersteuning voor alle aanvragers te ontwikkelen.

Bovendien heeft de Raad er met klem op aangedrongen dat de actoren die de vergunningsaanvragen moeten onderzoeken menselijke en technische middelen zouden worden toegekend, zodat zij de ingediende aanvragen binnen redelijke termijnen zouden kunnen onderzoeken, of op zijn minst binnen de gestelde termijnen indien zulke termijnen bestaan.

Indien u meer over dit onderwerp wilt weten, nodigen wij u uit om ons **initiatiefadvies** te raadplegen dat op onze website beschikbaar is. III

³ Een « Natura 2000 »-gebied is een natuurgebied of een semi-natuurgebied van de Europese Unie, dat omwille van de daar aanwezige fauna en flora als waardevol erfgoed wordt beschouwd.

Gemeenschappelijke verklaring « Voor betere regelgeving »

Op 22 januari jongstleden hebben de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), de Nationale Arbeidsraad (NAR), de « Conseil économique, social et environnemental de Wallonie » (CESE Wallonie), de « Wirtschafts- und Sozialrat der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens » (WSR) en de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) in een Gemeenschappelijke verklaring gezamenlijk opgeroepen tot meer aandacht voor de kwaliteit van de regelgeving in België.

1 Inleiding

Burgers, werknemers, sociaal verzekerden en ondernemingen krijgen dagelijks te maken met regelgeving. Die laatste beoogt belangrijke economische, sociale en/of milieudoelstellingen te bereiken en het samenleven in een democratische rechtsstaat mogelijk te maken.

Nu de gewestregeringen geïnstalleerd zijn en de vorming van een federale regering in voorbereiding is, vragen alle sociaaleconomische raden van het land (CRB, NAR, CESE Wallonie, ESRBHG, SERV en WSR) meer aandacht voor de kwaliteit en de onderlinge interferentie

van de regelgeving van de verschillende beleidsniveaus.

2 Engagement op hoog politiek niveau

Het is cruciaal dat het belang van een kwaliteitsvolle regelgeving permanent op de politieke agenda staat en op hoog niveau wordt erkend. Gebrekkige regelgeving leidt vaak tot ineffectief beleid, tijdverlies, drempels voor innovatie, hoge nalevingskosten en onnodige administratieve lasten. Regelgeving moet noodzakelijk, effectief, efficiënt, proportioneel, eenvoudig, duidelijk, toegankelijk, onderbouwd en

overlegd zijn. De evaluatie van de federale en gewestelijke regelgeving op basis van deze principes toont immers aan dat nog heel wat vooruitgang mogelijk is.

3 Meer openheid in het regelgevingsproces

Volgens de Raden is er nood aan meer transparantie in het regelgevingsproces. Zo kan het bijhouden van een regelgevingsagenda – naar het voorbeeld van de Europese “roadmaps” – een nuttig instrument zijn. In die zin zouden de beleidsnota's van de ministers als basis kunnen dienen om de planning van de regelgeving die in de pipeline zit op te

stellen, waarbij wordt aangegeven hoe die zal worden voorbereid en waarbij in voldoende tijd wordt voorzien voor de verschillende fasen van het regelgevingsproces.

Elk belangrijk beleids- en regelgevingsdossier moet immers goed worden voorbereid met een duidelijke planning van de belangrijkste processtappen. Overleg, consultatie en advies moeten tijdig gebeuren, over dossiers en keuzes die ertoe doen. Gebruik van strategische nota's en groenboeken moet zorgen voor vroegere consultatie en meer draagvlak.

4 Ex ante en ex post evaluatie van regelgeving

De Raden pleiten voor meer aandacht voor een ex ante evaluatie van de regelgeving, alsook voor een ex post evaluatie van de nieuwe en de bestaande regelgeving.

Een solide regelgeving vereist dat wordt gestart met een goede probleemanalyse en een heldere doelstelling van de overheidsinterventie, dat meerdere oplossingen bekeken worden en de voor- en nadelen vergeleken worden (regelgevende en niet-regelgevende, alsook het 'no action'-scenario), rekening houdend met gedragsinzichten en gestaafd met feiten en cijfers.

Enmaal de regelgeving opportuun blijkt, is het tevens belangrijk dat ze duidelijk en strikt wordt geformuleerd. Het is immers op zijn minst vereist, enerzijds, dat wordt gezorgd voor een evenwicht tussen de fundamentele doelstellingen en de details van de regelgeving en, anderzijds, dat de vereiste samenhang met de al bestaande regels wordt gewaarborgd. In dit kader pleiten de Raden om meer te investeren in de opleiding van de ambtenaren die belast zijn met het opstellen van

normatieve ontwerp teksten.

Ook ex post dient op regelmatige tijdstippen de vraag te worden gesteld of de regelgeving in de praktijk werkt zoals bedoeld, of ze effectief, efficiënt en rechtvaardig is en of ze nog beantwoordt aan de huidige behoeften. Voor nieuwe regelgeving zou reeds bij het opstellen moeten worden vastgelegd hoe het beleid zal worden gemonitord en volgens welke timing het zal worden geëvalueerd.

Het 'evaluate first'-principe moet ook ingang krijgen door structurele initiatieven voor de opvang van signalen uit de praktijk en door een betere ontsluiting van onderzoeksresultaten en evaluaties. Prioriteiten voor administratieve lastenvermindering en vereenvoudiging van procedures moeten in overleg met de sociale partners worden bepaald.

Om een evidence based overheidsbeleid te implementeren is het van primordiaal belang om over relevante en geactualiseerde data te beschikken. Bijgevolg zijn verdere investeringen nodig op het vlak van open data, statistieken, analyse en onderzoek. Voorts is het opportuun dataplatformen uit te bouwen die snel toegang geven tot beleidsinformatie.

5 Innovatievriendelijke en toekomstbestendige regelgeving

De raden vragen dat de regelgeving gelijke tred houdt met de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en dat ze ruimte laat voor nieuwe ideeën, initiatieven en experimenten. Regelgeving moet innovatievriendelijk en toekomstbestendig zijn en omgaan met onzekerheid en snelheid, twee kenmerken die inherent zijn aan innovaties.

Daarom vragen de raden enerzijds voortdurend aandacht te besteden aan

de effecten van regelgeving op innovatie en anderzijds weloverwogen gebruik te maken van andere vormen van (flexibele, adaptieve, open, experimentele enz.) normen, of zelfs het regelgevende kader van sommige sectoren en de modaliteiten van de eventuele 'rights to challenge' te versoepelen enz.

De raden vragen ook om de digitale publieke dienstverlening gecoördineerd verder uit te bouwen omdat dit kan leiden tot een betere dienstverlening, snellere procedures en minder administratieve lasten. Digitaalvriendelijke regelgeving moet zorgen voor de nodige ruimte om state-of-the-art toepassingen ('once-only', 'no wrong door', 'digital first', automatische rechtentoekenning, AI, Blockchain, ...) mogelijk te maken.

6 Coherentie en samenwerking tussen bestuursniveaus

Effectieve en efficiënte regelgeving vergt, gelet op de huidige bevoegdheidsverdeling, afstemming, samenwerking en/of coördinatie tussen de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen, en dit voor tal van terreinen (bv. werk, migratie, energie, mobiliteit, welzijn en gezondheid, ...). De praktijk toont dat dit niet vlot loopt, ondanks de bestaande formele coördinatiemechanismen, overlegcomités en samenwerkingsakkoorden.

Wellicht moet hier gedacht worden aan nieuwe manieren van coördinatie en samenwerken. Verschillende pistes zouden kunnen worden overwogen: structureel overleg op ambtelijk niveau, projectmatige werking en 'delivery units' of, in een aantal gevallen, een hertekening van de bevoegdheidsverdeling.

7 Rol van advies en representatieve

© Gettyimages

overlegorganen

Beleid moet participatief tot stand komen. De overheid moet de stakeholders en de betrokken doelgroepen erbij betrekken. Ze moet intens met hen samenwerken, in interactie gaan en feedback vragen om het beleid en de dienstverlening te verbeteren. Dat vraagt om een echte participatie- en consultatiemethode met als ambitie om de beleidsvoering principieel altijd interactief te doen, in alle fases van het proces (agendavorming, beleidsvoorbereiding, besluitvorming, beleidsuitvoering, beleidsevaluatie).

In dat opzicht blijven overleg met middenveldorganisaties en advies door representatieve overlegorganen essentieel om kwaliteitsvolle regelgeving te ontwerpen en uit te voeren. Belangrijk is dat overlegorganen optimaal kunnen worden ingezet om de inhoudelijke keuzes in het beleidsproces te versterken en te verbreden. Een cruciaal punt is

om de betrokkenheid op (strategische) beleidsdossiers te kunnen afspreken en organiseren. Overleg, consultatie en advies moeten tijdig gebeuren om de nuttige inbreng in de keuzes van de bestuurders te waarborgen. Er moet tevens voldoende tijd zijn om adviezen te onderbouwen en intern te overleggen.

8 Juridisch-technische kwaliteit en rol van de Raad van State

Naast de inhoudelijke kwaliteit is ook de juridische-technische kwaliteit van de regelgeving essentieel voor de conformiteit, rechtszekerheid, transparantie, coherentie en toepasbaarheid van de regelgeving. Dit moet eerst en vooral aangepakt worden door in de nodige juridische en logistieke controle te voorzien. Die laatste moet worden uitgevoerd zowel binnen de uitvoerende macht voor uitvoeringsbesluiten en wetsontwerpen,

ontwerpen van ordonnantie en van decreten, als binnen de wetgevende macht voor wetsvoorstellen, voorstellen van ordonnantie en van decreten.

In dat kader vragen de Raden ook dat de Raad van State zijn rol in het garanderen van de juridische kwaliteit van de regelgeving ten volle kan uitoefenen. Zoals de Raad van State in zijn memorandum aangeeft, is er door de opeenvolgende staatshervormingen een structurele stijging van de werklast van de afdeling wetgeving, zonder dat dit gepaard gaat met een overeenstemmende toename van de personeelsbezetting. Om de centrale rol van de afdeling wetgeving in het steven naar een kwaliteitsvolle en duidelijke regelgeving niet in het gedrang te brengen, is een structurele oplossing geboden. ■■■

VAN ASSCHE Danny
Voorzitter SERV

WINDEY Paul
Voorzitter NAR

TOLLET Robert
Voorzitter CRB

DE BRABANTER Jan
Voorzitter ESRBHG

BODSON Thierry
Voorzitter CESE Wallonie

DESPINEUX Bernd
Voorzitter WSR

De Adviezen van de Raad

Uitgebracht tussen **21 november 2019** en **16 januari 2020**

U kan de volledige adviezen raadplegen op onze website: www.esr.brussels, onder het tabblad Adviezen/Aanbevelingen.

LEEFMILIEU

■ A-2020-001-ESR

Initiatiefadvies inzake de administratieve vereenvoudiging voor de milieuvergunningen.

16 januari 2020

■ A-2020-002-ESR

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met de wijziging van 22 juni 2017 van het Verdrag van 9 september 1996 inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart, van de Bijlagen en van de Aanhangsels (CDNI).

16 januari 2020

RUIMTELIJKE ORDENING/ STEDENBOUWKUNDE

■ A-2019-072-ESR

Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) « Wet ».

21 november 2019

■ A-2019-073-ESR

Ontwerp van richtplan van aanleg (RPA) « Heyvaert ».

21 november 2019

■ A-2019-074-ESR

Ontwerp van richtplan van aanleg (RPA) « Josaphat ».

21 november 2019

■ A-2019-075-ESR

Ontwerp van richtplan van aanleg (RPA) « Delta - Hermann-Debroux ».

21 november 2019

Interview met Morgane Van Laethem en Cédric Verstraete

Wetenschappelijke en technische richtingen, een mannenzaak?

Morgane Van Laethem

Morgane Van Laethem is datamanager bij het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), voor het departement Grondgebied en Bevolking. Zij werkt in het bijzonder rond het thema van het onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cédric Verstraete

Cédric Verstraete is policy advisor bij het departement Beleid en Monitoring van Innoviris. In deze hoedanigheid staat hij de algemene directie bij het uitstippelen en de opvolging van de strategische lijn bij. Hij is tevens de secretaris van de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

... DE RAAD: Vrouwen zijn slechts zwak vertegenwoordigd wat betreft het volgen van hogere technische en wetenschappelijke studies in België. Wat zijn uw vaststellingen voor België in verhouding tot andere landen?

... **Cédric Verstraete:** volgens een studie¹, die in 2018 werd uitgevoerd, is België een van de slechtste leerlingen ter wereld als het om de vertegenwoordiging van vrouwen in de wetenschappelijke, technologische, mathematische en ingenieursrichtingen gaat (STEM). Ons land bekleedt namelijk de 31ste plaats (op 35). Indien we de vergelijking maken met de 22 landen op Europees vlak waarvoor er gegevens beschikbaar zijn, welnu dan staan we op de laatste plaats. Deze droevige vaststelling heeft gevolgen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat

“ België is een van de slechtste leerlingen ter wereld wat betreft de vertegenwoordiging van vrouwen in wetenschappelijke, technologische, mathematische en bouwkundige richtingen (STEM-jobs) ”

met een gebrek aan deze beroepen wordt geconfronteerd, met name in de digitale sector waarin vrouwen nog te weinig aanwezig zijn.

... DE RAAD: Is het fenomeen ongunstiger te Brussel of is de situatie overal even erg?

... **Morgane Van Laethem:** vanuit een globaal oogpunt, indien we de cijfers vergelijken, dan vertonen de drie

gewesten gelijkenissen. De situatie te Brussel is bijgevolg niet slechter noch beter, maar eerder gelijkaardig aan deze in Vlaanderen en Wallonië.

... **Cédric Verstraete:** het Brussels gewest heeft een reeks maatregelen uitgewerkt om vrouwen ertoe aan te zetten om zich voor wetenschappelijke en technische richtingen in te schrijven. Met name Innoviris en hub.brussels werken hieraan en hebben in dit verband talrijke acties gevoerd, zoals het project « Women in Tech² ». Dit project werd in 2017 door hub.brussels gelanceerd en is een platform dat alle actoren van het vrouwelijk ICT-ondernemerschap verenigt. Doel is een versterking van deze sector door hieraan bij vrouwen, die te Brussel actief zijn, meer zichtbaarheid

¹ Bron : Education at a Glance 2018 : OECD Indicators Belgium <https://doi.org/10.1787/eag-2018-39-en>.

² <https://www.womenintech.brussels/>.

te geven. Innoviris van zijn kant, werkt samen met talrijke universiteiten en ontwikkelt acties ter sensibilisering van vrouwen.

We denken bovendien dat men absoluut over cijfers en statistieken moet beschikken om doeltreffende beleidsmaatregelen te kunnen uitwerken. We hebben reeds cijfers ingezameld en moeten deze nu opvolgen om de reële doeltreffendheid en de gunstige impact van de acties, die op gewestelijk vlak worden gevoerd, te kunnen meten.

“ Het Brussels gewest heeft een reeks maatregelen uitgewerkt om vrouwen ertoe aan te zetten om zich voor wetenschappelijke en technische richtingen in te schrijven ”

●●● DE RAAD: Er zijn tal van evenementen die vrouwelijke studenten voor deze richtingen moeten sensibiliseren. Kan u er enkele opsommen?

●●● **Cédric Verstraete:** vooreerst is er de campagne « WATS » (Woman Award in Technology and Science) die door Innoviris werd gelanceerd. Deze campagne zet jonge vrouwen ertoe aan om voor een wetenschappelijke of technologische loopbaan te kiezen. De laureate van de prijs WATS 2018 is Lieve Lambrechts. Zij verricht heel wat inspanningen om jongeren te sensibiliseren en om op hun bezorgdheden in dit verband een antwoord te bieden. Er zijn nog tal van andere initiatieven. Denken we maar aan de universiteiten die fablabs³ oprichten ter attentie van de jongeren.

●●● DE RAAD: Vrouwen zijn vaak zwakker vertegenwoordigd wat betreft wetenschappelijke en technische studies. Geldt dit voor alle richtingen?

●●● **Morgane Van Laethem:** neen. Zo bestaat er een pariteit mannen-vrouwen wat betreft architectuuropleidingen. Ook treffen we soms meer vrouwen dan mannen aan in opleidingen op het vlak van biologie en milieuwetenschappen. Er

is daarentegen sprake van een duidelijke ondervertegenwoordiging van de vrouwen in de informatica-wetenschappen (8% op het vlak van de inschrijvingen).

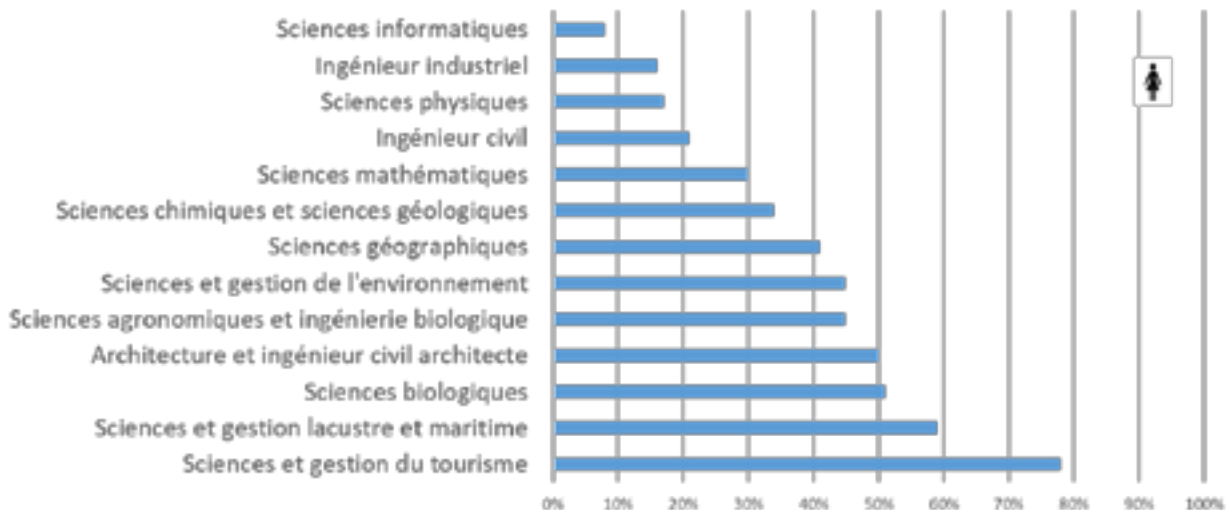
Wetenschappen en techniek zijn bijgevolg niet uitsluitend een mannenzaak. In overwegende mate maar niet altijd indien men de kwestie van nabij ontleeft.

●●● DE RAAD: Beïnvloeden genderstereotypen leerlingen vanaf hun kindertijd?

●●● **Cédric Verstraete:** ja, er zijn heel wat wetenschappelijke studies die dit aantonen.

●●● **Morgane Van Laethem:** wat eveneens blijkt uit studies zoals PISA⁴, is een beperkter vertrouwen van jonge vrouwen in hun capaciteit om mathematische problemen te beheren. Welnu, het is onder andere dit gebrek aan vertrouwen dat hun ondervertegenwoordiging in de wetenschappelijke en technische beroepen en studies verklaart.

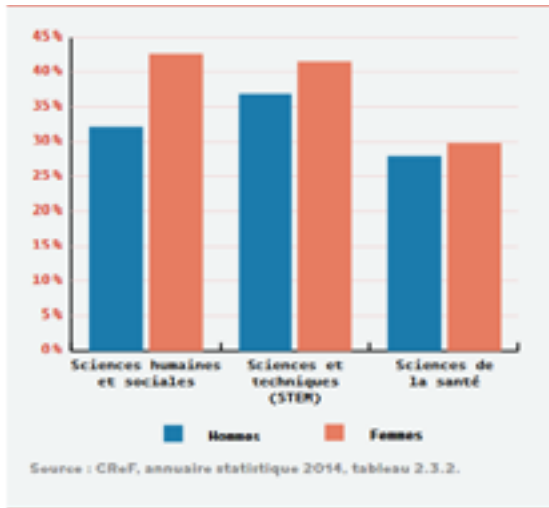
Part des femmes dans les filières scientifiques et techniques en Région bruxelloise en 2015-2016

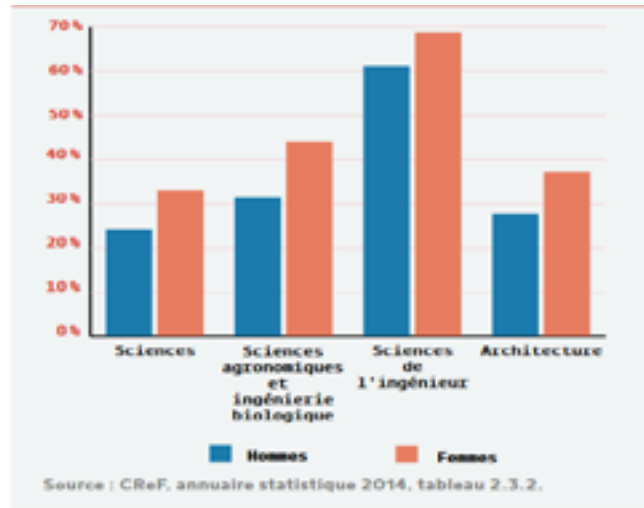
³ Fablabs zijn ateliers die materieel en instrumenten ter beschikking stellen als steun bij de ontwikkeling van projecten.

Bron: ULB, UCL-Woluwe, USL-B, KUL-Brussels, VUB, Vlaamse Gemeenschap (Dataloop hoger onderwijs), Federatie Wallonië-Brussel (ARES)

Taux de réussite des étudiants de première génération des universités francophones par secteur d'étude et sexe, 2012-2013

Taux de réussite des étudiants de première génération des universités francophones par domaine d'étude du secteur de science et techniques (stem) et sexe, 2012-2013

Bron: perspective.brussels

Volgens de laatste PISA-studie nemen meisjes in heel wat mindere mate deel aan de wetenschappelijke activiteiten op school. Nochtans overweegt – op de leeftijd van 15 – eenzelfde percentage meisjes als jongens om een wetenschappelijke loopbaan uit te bouwen.

●●● DE RAAD: Welke acties zouden volgens u moeten worden opgezet om aan dit probleem te verhelpen?

●●● Morgane Van Laethem: initiatieven zoals WATS, die vrouwen op de voorgrond plaatsen die in zulke loopbanen slagen, kunnen voor talrijke meisjes een inspiratiebron vormen. Men moet deze dan ook aanmoedigen en vermenigvuldigen.

●●● Cédric Verstraete: de wetenschappelijke disciplines werden voor het merendeel door mannen ontwikkeld. De aanwezigheid van

⁴ Programme for International Student Assessment.

vrouwen met een wetenschappelijke loopbaan zou tot wijzigingen en innovaties in verschillende beroepen kunnen leiden. Het is op dit vlak dat de diversiteit een interessant oogpunt kan bieden. Dit geldt trouwens ook voor beroepen die overwegend door vrouwen worden uitgeoefend (psychologen, apothekers, enz.).

●●● DE RAAD: Wat zeggen de cijfers in het Brussels gewest over de diploma's van de STEM-richtingen?

●●● Morgane Van Laethem: De cijfers tonen aan dat vrouwen in deze richtingen beter slagen dan mannen. Een gediplomeerde op drie in de sector van de wetenschappen en de techniek is een vrouw.

In deze sector hebben 25% van de vrouwen een hogeschooldiploma in de architectuur behaald en 14% in de wetenschappen. De overige vrouwen behaalden een ingenieursdiploma. In deze sector

hebben verder 38% van de vrouwen een universitair diploma in de architectuur behaald, 33% in de wetenschappen, 45% in de landbouwwetenschappen en als biologisch ingenieur, en een aanzienlijk percentage (68%) bezitten een wetenschappelijk ingenieursdiploma. De verdeling van de vrouwen over de verschillende wetenschappelijke richtingen is bijgevolg nogal homogeen.

Er bestaat vandaag bovendien geen enkele databank die toelaat om de gevolgde studies te koppelen aan het beroep dat vervolgens wordt uitgeoefend. We weten bijgevolg niet met zekerheid hoeveel vrouwen met een diploma van deze richtingen daadwerkelijk in de wetenschappelijke sectoren een beroep uitoefenen. III

“Vrouwen slagen beter dan mannen in deze richtingen”

Interview met Julie Henry

Denkproces over de aanwending van digitale technologie en programmering op het vlak van onderwijs

Julie Henry

Julie Henry is computerwetenschapper aan de Universiteit van Namen, didacticus, specialiste in digitaal onderwijs in Franstalig België, medewerkster aan de SETT-beurs (« School Education Transformation Technology »), gewijd aan het aanleren van nieuwe technologieën en oprichtster van de vzw digiFactory.

... DE RAAD: Hoe komt het dat het aanleren van computertechnologie en computerwetenschappen in de Belgische scholen nog steeds achterblijft?

... **Julie Henry:** Ten eerste, wat is het aanleren van computertechnologie? Als we het over computertechnologie hebben, betekent dit dat we het over gedigitaliseerde informatie en de verwerking van deze informatie hebben. Dit is de basis van de computerwetenschappen, maar het heeft altijd afgeschrikt. In de jaren 80 kwam micro-informatica in elk gezin en werd

de computer op scholen geïntroduceerd om te leren programmeren. De computer werd toen nergens anders voor gebruikt. Met de komst van de « softwarepakketten » (software om te produceren: tekstverwerking, spreadsheets, enz.) en hun grafische interfaces werd de noodzaak om te leren programmeren bijkomstig. Instrumenten voor kantoorautomatisering maakten hun intrede, om de schoolprogramma's nooit meer te verlaten. Hoewel computerwetenschappen ook betrekking hebben op tools voor kantoorautomatisering, is het onderwijs dat enkel op deze tools is gericht meer dan beperkt.

Nochtans is dit wat er jarenlang is gebeurd en wat er vandaag nog steeds grotendeels gebeurt. Het opleiden voor computerwetenschappen vereist enige kennis. Leerkrachten zijn echter niet altijd opgeleid. Lange tijd heeft men gedacht dat computervaardigheden « on the job » konden worden verworven: door te experimenteren, door zich erdoorheen te slaan. Dit volstaat helaas niet.

Met de komst van de « digital natives¹ » in de klaslokalen hebben de leerkrachten zich verloren gevoeld, en is hun achterstand op deze gebieden nog toegenomen : hoe kunnen we er ons goed bij voelen om een vak aan te leren aan een publiek waarvan gezegd wordt dat het dit beter onder de knie heeft dan wijzelf ? Dit beeld van jonge mensen die met aangeboren gemak omgaan met digitaal materiaal is beangstigend voor

leerkrachten. Als gevolg daarvan hebben de leerkrachten zich afgewend van wat ze niet kennen en hebben ze zich gericht op het aanleren van computerinstrumenten in plaats van op het aanleren van computerwetenschappen.

... DE RAAD: Hoe kan men de leerkrachten opleiden?

... **Julie Henry:** Het aggregaat om computerwetenschappen aan te leren, is in 2007 afgeschaft. Sommige universiteiten proberen het nieuw leven in te blazen, maar hoe kan er belangstelling worden gewekt als de plaatsen die dit onderwijs worden toegewezen meer dan schaars zijn? Het « Pacte d'Excellence » voorziet nochtans in een cursus met als titel « *Compétences manuelles, techniques, technologiques et numériques* ». Bijgevolg zijn het de hogescholen die de opleiding van deze toekomstige leerkrachten op zich zouden moeten nemen.

Deze basisopleiding omvat hoofdzakelijk cursussen in (al dan niet digitale) media-educatie en cursussen in informatie- en communicatietechnologieën (ICT - onderwijs DOOR en VOOR computertechnologie). Dit is een begin, maar er moet nog vooruitgang worden geboekt op het gebied van het aanleren van computerwetenschappen (nu « digitale geletterdheid » genoemd). Onze huidige structuren hebben naar keuze een groot deel van de computerwetenschappen van de schoolvakken uitgesloten: het onderwijs ervan is dus ten onrechte tot

¹ « Kinderen van de computertechnologie ». Term gebruikt om individuen aan te duiden die zijn opgegroeid met computerwetenschappen en nieuwe technologieën.

het onderwijs van software en applicaties gereduceerd en wordt te vaak gegeven door leerkrachten die hiervoor niet zijn opgeleid en die zo hun lesrooster vervolledigen.

“ **Het gaat er niet om iedereen kennis te laten maken met coderen, maar eerder om naar onderwijs voor digitaal burgerschap te streven** ”

Sinds een tiental jaar voelt men in België en elders de wens om computerwetenschappen opnieuw in de scholen in te voeren. Hoewel het aanbod aan voortgezette opleidingen steeds groter wordt en de aangeboden vakken diverser worden (opleidingen in het gebruik van robots, blokprogrammering, enz.), ligt de nadruk slechts op een klein deel van de computerwetenschappen, namelijk op algoritmië en programmering. In twee dagen tijd ontdekken leerkrachten hoe ze zich erdoorheen kunnen slaan, maar nooit wordt hen verteld over de bijbehorende didactiek. Nochtans zou niemand scheikunde onderwijzen zonder ooit een cursus scheikundedidactiek of de theoretische basis ervan te hebben gevolgd!

Computerwetenschappen is een vak, maar krijgt dit statuut niet. Het gaat er niet om iedereen kennis te laten maken met coderen, maar eerder om naar onderwijs voor digitaal burgerschap te streven: jongeren aanmoedigen om hun vaardigheden, inzet en creativiteit online te ontwikkelen en hen tegelijkertijd bewust te maken van de juridische implicaties van hun activiteiten. De dingen bewegen, maar niet altijd in de goede richting.

●●● **DE RAAD: Wat kan volgens u computertechnologie het onderwijs bijbrengen??**

●●● **Julie Henry:** Als men het over het onderwijs DOOR computertechnologie heeft, kunnen digitale instrumenten die ter ondersteuning van het onderwijs worden gebruikt, studenten in staat stellen om zelfstandig, in hun eigen tempo en op verschillende manieren te werken. Voor het overige zijn de effecten van verbazing en motivatie, net als bij al het andere, slechts van korte duur. Men moet voorkomen een digitaal instrument zonder echte pedagogische reflectie te gebruiken. Men mag ook niet denken dat het onderwijs DOOR computertechnologie door het eenvoudig gebruik van een digitaal instrument gebeurt.

Onderwijs VOOR computertechnologie moet in de eerste plaats worden opgevat in de lijn van de ontwikkeling van het digitale burgerschap. Het gaat er niet om generaties van computerwetenschappers te creëren, maar om ervoor te zorgen dat elke burger in staat is om kritisch na te denken over het discours in de media, wanneer deze het met ons hebben over kunstmatige intelligentie, cyberveiligheid, robotica, verbonden steden, enz. Een burger die in staat is om te begrijpen welke gevaren hij loopt wanneer hij zijn gegevens op een openbare computer opslaat, wanneer hij verbinding maakt met een openbare wifi, wanneer hij reageert op een bericht dat phishing blijkt te zijn, enz. Er bestaan verschillende instrumenten (boekje van de vzw Interface 3, cybersimple.be-platform, enz.) om in de klas rond digitaal burgerschap te werken, maar de leerkrachten moeten worden ondersteund zodat ze het maximum eruit kunnen halen en dit burgerschap op een multidisciplinaire manier kunnen opvatten, zodat alle aspecten van de computertechnologie aan bod komen: technisch, ethisch, juridisch, sociaal, kunst, enz.

Tevens kan men de ontwikkeling onder leerlingen van het zogenaamde

« computerdenken » ter sprake brengen, met onder meer probleemoplossing, abstractie of het vermogen om te veralgemenen. Dit denken is sterk verbonden met het algoritmische denken, maar ook met het wiskundige denken en de wetenschappelijke benadering. Dit zijn vaardigheden die nuttig zijn voor het dagelijkse leven en die essentieel zijn om bij kinderen te ontwikkelen.

Tot slot komt het er ook op aan om de sleutels aan te reiken, die de digitale kloof zullen helpen verkleinen.

●●● **DE RAAD: Kunt u ons wat meer vertellen over deze complementariteit tussen onderwijs VOOR computertechnologie en onderwijs DOOR computertechnologie?**

●●● **Julie Henry:** Om autonoom en doeltreffend te zijn bij het gebruik van een digitale tool (wat het doel is van onderwijs DOOR computertechnologie), is het noodzakelijk om enkele basisconcepten van de computerwetenschappen te begrijpen (onderwijs VOOR computertechnologie). Als een computer alleen digitale informatie kan verwerken, is het interessant om te begrijpen hoe informatie wordt gedigitaliseerd. Het digitaliseren van karakters helpt bijvoorbeeld om te begrijpen waarom het in tekstverwerkingssoftware verkeerd is om met behulp van regelafbrekingen ruimte tussen tekst te creëren. Zelfs het aanleren van tools voor kantoorautomatisering kan worden verrijkt door de basisconcepten van de computerwetenschappen te begrijpen. Vandaag zijn er overal om ons heen computers (smartphones, verbonden horloges, verbonden voorwerpen, enz.) en die zijn allemaal in staat om informatie te verwerken. Bewustwording hiervan en inzicht in hoe ze werken en hoe ze onder de knie te krijgen is essentieel, ook om te voorkomen dat de digitale kloof groter wordt.

CONFUSION

ÉDUCATION PAR LE
NUMÉRIQUE

ÉDUCATION AU MÉDIA
NUMÉRIQUES

MAÎTRISE DES
OUTILS/LOGICIELS

ÉDUCATION À
L'INFORMATIQUE (INCLUS
ALGORITHMIQUE, CODAGE
ET PROGRAMMATION)

Bron: Julie Henry

●●● DE RAAD: Ondanks de alomtegenwoordigheid van computertechnologie en computerwetenschappen wordt men een vorm van afwijzing van computerinstrumenten onder leerkrachten gewaar. Is dit zo? Waarom?

●●● Julie Henry: Zoals ik al zei, is dit vooral te wijten aan een gevoel van het niet beheersen van deze instrumenten. Leerkrachten houden er altijd van om een « niet verbonden » plan B te hebben, zodat ze geen gezichtsverlies bij de leerlingen lijden. Het gebruik van een verbonden tool wordt een bijkomende bron van stress. Indien ze de technische beheersing zouden hebben, zou het probleem zelf het voorwerp van onderwijs kunnen worden en zou er in samenwerking met de leerlingen een oplossing kunnen worden bedacht.

●●● DE RAAD: Welke initiatieven worden er in Brussel genomen om deze trend te proberen omkeren?

●●● Julie Henry: In Brussel en elders in België worden er initiatieven genomen zodat leerkrachten zich kunnen informeren en laten inspireren, kunnen delen, enz. Deze initiatieven hebben allemaal een sterk digitale inslag, waarbij er wordt getracht om de hoofdrol onder

onderwijs voor computertechnologie, onderwijs voor digitale media en onderwijs door computertechnologie te delen. Soms zijn dit conferenties, dan weer praktische workshops, gericht op leerkrachten en onderzoekers. Educodes, een vzw die door Nicolas Pettiaux werd opgericht, is een eerste voorbeeld. Ik kan ook de SETT-beurs (« *School Education*

“Om autonoom en doeltreffend te zijn bij het gebruik van een digitale tool, is het noodzakelijk om enkele basisconcepten van de computerwetenschappen te begrijpen. Onderwijs door computertechnologie en onderwijs voor computertechnologie zijn sterk met elkaar verbonden”

Transformation Technology») aanhalen. De Universiteit van Namen biedt dan weer een zomeruniversiteit aan. De editie van 2019 had als thema de leer van de kunstmatige intelligentie (AI). Leerkrachten werden opgeleid voor de basisconcepten en werden ertoe gebracht om activiteiten te creëren om AI binnen het bereik van kinderen te brengen. Tot slot heeft in oktober van

vorig jaar in Spa de eerste editie van Ludovia#BE² plaatsgevonden, op initiatief van het Digitaal Agentschap.

Afgezien van de zomeruniversiteit zijn al deze evenementen gratis en worden ze door de het IFC³ als voortgezette opleiding erkend. Al deze initiatieven zijn echter meer gericht op informatie dan op eigenlijke opleiding, met uitzondering van de zomeruniversiteit.

●●● DE RAAD: Vandaag evolueren jongeren in een wereld waar toegang tot informatie binnen ieders bereik ligt. Zou het niet de rol van scholen en leerkrachten zijn om ook rekening te houden met deze realiteit en hen te leren hoe ze informatie moeten zoeken en decoderen?

●●● Julie Henry: Inderdaad, het gaat immers niet alleen om het opleiden van jongeren voor computertechnologie, maar ook om het opleiden van jongeren voor digitale media. Deze twee opleidingen zijn sterk met elkaar verbonden. Aan de Universiteit van Namen hebben we onlangs een Leerstoel voor onderwijs voor computertechnologie in het leven geroepen die de bijzonderheid heeft interdisciplinair te zijn, omdat er deskundigen op het gebied van computerwetenschappen en media-educatie, pedagogen en didactici worden verwelkomd. Wanneer men bijvoorbeeld opleidt in kunstmatige intelligentie, moet men zich in de eerste plaats richten op doelstellingen zoals het begrijpen van de intelligentie van een AI, de vermogens ervan, de grenzen ervan, de vertegenwoordigingen ervan in het mediadiscours, enz. Een ander voorbeeld: het gebruik van een sociaal netwerk genereert veel situaties die vanuit een mediaperspectief, met een vleugje techniek, moeten worden aangepakt: privégegevens, pesterijen, encryptie van berichten, enz. Men komt steeds terug uit bij het begrip digitaal burgerschap. ■■■

² Een 4-daags evenement dat elk jaar tijdens de laatste week van de zomervakantie leerkrachten en onderzoekers samenbrengt om informatie te delen en uit te wisselen over educatieve en digitale gebruiken op het gebied van onderwijs.

³ « Institut de la Formation en cours de Carrière ».

Interview met Dimitri Heirbaut

Welke oplossing(en) voor het parkeerprobleem in Brussel?

Dimitri Heirbaut

Dimitri Heirbaut is de Voorzitter van de Belgische Parkeerfederatie. Tevens is hij adviseur bij de Raad van Bestuur van Indigo Park Belgium.

Bron: Belgische Parkeerfederatie

... DE RAAD: Wat zouden de gevolgen zijn van de afschaffing van 65.000 parkeerplaatsen op de openbare weg, hetzij 1 op 4 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

... **Dimitri Heirbaut:** Het risico bestaat erin dat het economisch leven in gevaar zou worden gebracht door bezoekers die zich naar Brussel willen begeven niet langer toe te staan hun voertuig te parkeren. Dit risico is des te groter omdat het Gewest wettelijk verplicht is om de parkeerplaatsen die op de openbare weg worden afgeschaft

met nieuwe plaatsen te compenseren, bijvoorbeeld buiten de openbare weg. We stellen echter vast dat er « virtuele » compensatiemaatregelen worden aanbevolen, die niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid.

Kortom, zelfs wanneer de plaatsen die op de openbare weg worden afgeschaft door privetieve plaatsen zouden moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld onder kantoorgebouwen, zouden we met de volgende problemen te maken krijgen:

1. De vraag naar publieke parkeerplaatsen bestaat niet op locaties met weinig economische activiteiten (detailhandel, cultuur, horeca, bioscopen, theaters, enz.) en met weinig inwoners (bijvoorbeeld: parking Wet in de Europese wijk);
2. Deze privéparkings, die openstaan voor het publiek, zullen aan dezelfde strenge regels moeten worden onderworpen als deze die voor de publieke parkings gelden (met name voor wat de veiligheid betreft);
3. De parkings van veel privégebouwen zijn niet ontworpen om als publieke parkings te functioneren. Er is dus geen segmentatie van de stromen of geen beveiliging van de toegangscontrole voor de kantoren die zich boven de privéparking bevinden die openbaar wordt gemaakt.

Hoe kan men bovendien eigenaren compenseren die *de facto* geheel of gedeeltelijk worden onteigend?

... DE RAAD: Moet er, om te voorkomen dat de mobiliteitssituatie

verder verslechtert, naar een betere parkeerrotatie op de openbare weg worden gestreefd? Hoe moet dit gebeuren?

... **Dimitri Heirbaut:** De parkeerrotatie op de openbare weg kan worden verbeterd door een duidelijk onderscheid te maken tussen de parkeertarieven op de openbare weg (duurder) en buiten de openbare weg (goedkoper).

Men dient ook te benadrukken dat wanneer er in Brussel 65.000 parkeerplaatsen op de openbare weg worden afgeschaft, de publieke en privéparkings buiten de openbare weg niet in staat zullen zijn om een dergelijke stroom voertuigen op te vangen. In tegenstelling tot wat sommigen denken, worden de publieke parkings in Brussel immers vandaag al intensief gebruikt.

“ Wanneer er in Brussel 65.000 parkeerplaatsen op de openbare weg worden afgeschaft, zullen de publieke en privéparkings buiten de openbare weg niet in staat zijn om een dergelijke stroom voertuigen op te vangen ”

... DE RAAD: Er zijn ongeveer 25.000 parkeerplaatsen in publieke parkings die kunnen worden gebruikt om de parkeerplaatsen op de openbare weg te compenseren. Denkt u dat dit voldoende is?

... **Dimitri Heirbaut:** Deze 25.000 parkeerplaatsen zijn vandaag al erg

© Gettyimages

druk bezet. Laat ons eraan herinneren dat een publieke parking die « slechts » 50% volzet is, immers betekent dat deze van 8u tot 20u 100% in gebruik is. Ze zullen dus niet in staat zijn om de 65.000 afgeschafte plaatsen op te vangen.

Dit zal ook leiden tot een stijging van het percentage bovengrondse voertuigen dat wil parkeren (nu 30%) en dus tot een toename van de luchtverontreiniging en de geluidsoverlast.

Het is ook moeilijk voor te stellen dat de hoofdstad van Europa zich letterlijk van de bezoekers en de gebruikers van deze parkeerplaatsen zou kunnen « afsluiten ».

Wij zijn van mening dat de bouw van nieuwe publieke parkings zou moeten worden overwogen, met name op de volgende locaties: het Brugmannplein in Elsene, het Kasteleinsplein in Elsene, het Vossenplein in Brussel, de Varkensmarkt in Brussel, onder het Kanal-museum

(Pompidou), onder de Kleine Ring tussen de Louizapoort en de Naamsepoort met een volledige omvorming ervan, aan de Louizalaan, enz.

Tot slot moet eraan worden herinnerd dat een middelgrote parking (met 500 plaatsen) het mogelijk maakt om het equivalent van een 2,5 km lange rij auto's van de openbare weg te halen.

Daarnaast zouden deze nieuwe parkings ook bijkomende plaatsen voor fietsen, deelvoertuigen, motorfietsen en elektrische voertuigen kunnen voorzien.

“ Een middelgrote parking (met 500 plaatsen) maakt het mogelijk om het equivalent van een 2,5 km lange rij auto's van de openbare weg te halen ”

●●● DE RAAD: Wat zijn de gevolgen van een toepassing van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE)?

●●● Dimitri Heirbaut: Een letterlijke en dus correcte en slimme toepassing te goeder trouw van het BWLKE zou het toelaten om parkeerplaatsen in privégebouwen onder elkaar te verdelen, een verdeling die in de publieke parkings trouwens al decennialang wordt toegepast.

Dit zou in veel gevallen structurele aanpassingen van de gebouwen vereisen om een deel van de 65.000 afgeschafte parkeerplaatsen te compenseren en om ook fietsenstallingen te kunnen herbergen.

In het belang van de veiligheid van iedereen zouden voor deze parkings dezelfde milieu- en veiligheidsregels als voor de publieke parkings moeten gelden.

●●● DE RAAD: Wat denkt u van de ontradingsparkings?

●●● **Dimitri Heirbaut:** Naar mijn mening zouden de ontradingsparkings ruim vóór het Brussels Gewest, in het Vlaams Gewest en in Wallonië, moeten gelegen zijn. Dit is trouwens wat de NMBS

aanbeveelt door talrijke parkings rond haar stations in de rand te ontwikkelen.

Men moet uitgaan van het principe dat een bestuurder die al lang heeft gereden om de Brusselse ring te bereiken, niet zal aarzelen om in zijn voertuig te blijven om zijn eindbestemming te bereiken.

Het ongemak en de kosten van de ontradingsparking zullen de automobilist alleen maar « ontraden » om er gebruik van te maken.

De CERIA-parking in Anderlecht is daar een goed voorbeeld van: hoeveel miljoenen heeft het Gewest geïnvesteerd in een parking die al te vaak leeg blijft? Een ontradingsparking zal dus enkel functioneren wanneer deze ruim vóór de eindbestemming gelegen is (wat het geval is bij onze bureaus in München en Frankfurt), voor zover de prijs van de parking verwaarloosbaar is of zelfs in de prijs van het openbaar vervoersticket is inbegrepen.

“De ontradingsparkings zouden ruim vóór het Brussels Gewest moeten gelegen zijn”

●●● DE RAAD: Wat zouden volgens u de mogelijke oplossingen zijn om het parkeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbeteren?

●●● **Dimitri Heirbaut:** Ik ben van mening dat men zou moeten investeren in « ontradingsparkings » die aan het einde van een metrolijn zijn gelegen en die gemakkelijk bereikbaar en gratis zouden zijn. Het zou ook interessant zijn om bijkomende publieke parkings in het stadscentrum te voorzien. Deze zullen toegankelijk moeten zijn, en wel tegen een prijs die aantrekkelijker is dan de parkings op de openbare weg.

Daarnaast zou men het BWLKE letterlijk moeten toepassen en aldus de privéparkings onder de openbare gebouwen onder elkaar moeten verdelen. Tot slot denk ik dat het noodzakelijk is om een aanzienlijk aantal parkeerplaatsen op de openbare weg te behouden om de economische activiteit van de stad niet te verstikken, waarbij er streng wordt gecontroleerd en er hoge tarieven worden toegepast. III

© Gettyimages

Wat is het BWLKE?

Het BWLKE (Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing) voert nieuwe maatregelen in om tegen 2025 de uitstoot van broeikasgassen met 30% te verminderen in vergelijking met 1990 en zo te zorgen voor een goede luchtkwaliteit. Eén van de hoofdstukken in deze nieuwe regelgeving betreft parkeren.

Het BWLKE op het gebied van parkeren wil het aantal beschikbare parkeerplaatsen rond kantoorgebouwen verminderen, om werknemers te ontraden de auto te nemen voor hun « woon-werk »-verplaatsingen.

Het principe van deze maatregel inzake parkeren buiten de openbare weg luidt als volgt: bij elke verlenging of hernieuwing van de milieuvergunning wordt een maximum van het aantal parkeerplaatsen bepaald, dat afhangt van twee factoren: de vloeroppervlakte van de kantoren (m²) en de bereikbaarheid van de zone met het openbaar vervoer.

Alle parkeerplaatsen van kantoorgebouwen buiten de openbare weg komen daarvoor in aanmerking. Ook de door kantoren gehuurde plaatsen in een naburig gebouw komen in aanmerking, zelfs indien de bestemming van het naburig gebouw niet aan het BWLKE is onderworpen. Het is steeds het uiteindelijke gebruik van de parkeerplaats dat bepaalt of deze aan het BWLKE is onderworpen of niet. Komen niet in aanmerking:

- Woningen
- Handelszaken
- Ambachts-, nijverheids-, logistieke, opslagactiviteiten of activiteiten voor de vervaardiging van materiële diensten
- Publieke parkings
- Voorzieningen van collectief belang of van openbare diensten
- Taxi's
- Hotelinrichtingen

Opruiststelling van de heer **Philippe Vandenabeele**, Ondervoorzitter van de Raad

De leden van de Economische en Sociale Raad hebben tijdens de plenaire zitting van 19 februari afscheid genomen van hun ondervoorzitter, de heer Philippe Vandenabeele, die begint aan een welverdiend pensioen. Vervolgens hebben ze de heer Paul Palsterman (ACV) benoemd om hem in deze functie op te volgen voor een periode van 5 maanden, vóór de officiële vernieuwing van de instanties van de Raad.

Wij willen de heer Philippe Vandenabeele van harte bedanken voor zijn inzet en zijn kwaliteitsvolle werkzaamheden gedurende meer dan 25 jaar ten dienste van het Brussels sociaal overleg. III

Mini-Bru 2020

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA, perspective.brussels) heeft zopas de nieuwe editie van Mini-Bru gepubliceerd.

Net zoals de vorige edities is Mini-Bru 2020 een kleine brochure die een cijfermatig portret van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest schetst met de kerncijfers van 2018 en 2019 op tal van domeinen: demografie, mobiliteit, onderwijs, enz.

De editie 2020 bevat ook een aantal nieuwigheden: figuren om de situatie op de arbeidsmarkt in het Brussels Gewest beter te kunnen visualiseren, nieuwe gezondheidsgegevens die de evolutie van overgewicht en obesitas bij de Brusselse bevolking weergeven en een grafiek die de gedragsveranderingen op het vlak van woon-werkverkeer illustreert.

Mini-Bru 2020 is volledig beschikbaar op de website van het BISA, onder de rubriek « Publicaties ».

Bron: BISA, perspective.brussels

Stand van zaken van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Actiris en view.brussels

Actiris en view.brussels, het Brussels Observatorium voor de werkgelegenheid en opleidingen, hebben begin dit jaar het Verslag 2019 met de stand van zaken van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gepubliceerd.

Het verslag geeft een gedetailleerde analyse van de structuur en de evoluties van de tewerkstellingen en de werkloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2019 (kwaliteitsvolle tewerkstelling, werkaanbiedingen, tewerkstellingsperspectieven, tendensen op het gebied van mobiliteit van werknemers, binnenlandse tewerkstelling, demografische evolutie, enz.), waarbij, afhankelijk van de bronnen, de jaren 2017 en/of 2018 als referentie worden genomen.

Het verslag is volledig beschikbaar op de website van Actiris, onder de rubriek « Arbeidsmarkt », « Publicaties en studies », « Chronologisch overzicht », « 2014-2020 ».

Het Tijdschrift van de Raad

April 2020 – nr. 31

Periodieke publicatie van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

ESRBHG

Bischoffsheimlaan 26
1000 Brussel
02/205.68.68
www.esr.brussels
cesr@esr.brussels

Verantwoordelijke uitgever:

Caroline Vinckenbosch

Lay-out en druk:

db group – Anderlecht

Illustraties:

In de kijker: 1819

Dossier: Getty Images, BRAT en BGI, Duchemin (2008), Leefmilieu Brussel, La Ferme du Chant des Cailles, Le Champignon de Bruxelles !, Little Food, De Zadenkiosk, BEES coop, BIGH, Le Soir

Focus: Pixabay, Cel Strategie Go4 Brussels 2030

Debatten van de Raad: ULB, UCL-Woluwe, USL-B, KUL-Brussels, VUB, Vlaamse Gemeenschap (DataLoop hoger onderwijs), Federatie Wallonië-Brussel (ARES), Julie Henry, Dimitri Heirbaut, Belgische en Parkeerfederatie, perspective.brussels

Publicatie: BISA perspective.brussels, Actiris en view.brussels

Redactiecomité:

In de kijker: Siham Chaouch en Coralie Waeyenbergh

Dossier: Siham Chaouch en Coralie Waeyenbergh

Focus: Siham Chaouch, Alexis Gérard, Charlie Verthé en Coralie Waeyenbergh

De Adviezen van de Raad, Nieuws in het kort en Publicaties: Siham Chaouch en Coralie Waeyenbergh

Vertaling: Rik Duynslager en Eric Vanderheyden

Dank aan:

Joëlle Van Bambeke, Steven Beckers, Morgane Van Laethem, Cédric Verstraete, Julie Henry en Dimitri Heirbaut voor de toegestane interviews.